

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 16 СЕРПНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 33 VOL. CIX FRIDAY, AUGUST 16, 2002 No. 33

Є.Марчук визнав декілька причин львівської авіокатастрофи

КИЇВ. – За попередніми висновками Державної комісії з розслідування причин львівської трагедії, однією з причин катастрофи стало те, що пілотам літака Су-27 „не було доведене їхнє політне завдання так, як цього вимагала інструкція", сказав 13 серпня голова комісії, секретар Ради національної безпеки та оборони України Євген Марчук. Зокрема генеральна проба авіопоказу, запланована на летовищі Скнилів на 26 липня, не була проведена. Таким чином, зазначив Є. Марчук, летуни не мали можливости побачити безпосереднє місце проведення показу, а також визначену керівництвом зону для летів Су-27. Голова комісії також зазначив, що в організації летів на летовищі Скнилів „було допущено серйозні прорахунки і халатність, про що, згідно із попередніми висновками комісії, свідчать дії військових керівників безпосередньо на летовищі, які майже всі були в той день у Львові". Він пояснив, що коли Су-27 вийшов із визначеної зони пілотування, це „було очевидно для всіх", хто спостерігав за літаком, отже, відповідальні особи могли втрутитися в події, проте „ніхто практично не втрутився в ситуацію". Є. Марчук також наголосив, що комісія продовжує свою працю. Є домовленість із всесвітньо відомими летунами, які працюють на Су-27 за межами України, що вони нададуть свої експертні висновки щодо поведінки екіпажу та причин, які призвели до падіння літака. Залишається питання щодо висоти, на якій літак здійснював деякі фігури вищого пілотажу. Для цього було відведено висоту не нижче 200 метрів, натомість апаратура показує, що Су-27 здійснював деякі фігури пілотажу на меншій висоті. Також встановлено, що всі системи літака працювали нормально.

Голова комісії, говорячи про попередні висновки її праці, також зазначив, що місцева влада так само несе відповідальність за те, що сталося. Він зауважив, що в даному випадку керуючий справами виконавчого комітету Львівської міської ради, який на той час виконував обов'язки заступника міського голови з гуманітарних питань, перевищив свої повноваження.

За словами Є. Марчука, місцева влада не вжила додаткових заходів щодо безпечного перебування жителів міста на летовищі, яке передбачається низкою статтей законів України та постановами Кабінету Міністрів. Зокрема він зазначив, що коли йдеться про надання дозволу на проведення того чи іншого заходу підвищеної ризикованости для великої кількости людей, є відповідна технологія надання такого дозволу. Представники міської влади мали порадитися з експертами та здійснити демонстраційний лет на місці проведення майбутнього авіопоказу. Є. Марчук підкреслив, що за умови здійснення таких заходів „навіть люди, які не розбираються в авіяції, лише за умов здорового глузду побачили б, що літаки на летовищі будуть літати над головами, за спинами людей, а також над місцем, де гості свята оглядатимуть експоновану техніку". Крім того, військові експерти неодмінно наголосили б на тому, що лети бойових літаків над людьми є, в принципі, заборонені.

* * *

9 серпня полковник Володимир Топонар, який разом з Юрієм Єгоровим пілотував Су-27, заявив, що не вважає себе винним у львівській трагедії. За його словами „машина в якийсь момент стала некерованою". Як сказав летун, „те, що сталося, для мене було дещо несподіваним. Я до останньої секунди боровся за машину, і за те, щоб якомога менше людей загинуло. І тільки завдяки Юрію Єгорову ми в останні секунди врятували свої життя". Крім того, за словами летуна, був наказ командування літати безпосередньо над головами людей.

В.Топонар сказав: „Завдання має виконуватися не над людьми, а була дана команда, так би мовити, виконувати в напрямку, де перебували люди. А в іншу сторону я не вважав, що потрібно виконувати, бо там був завод, і у мене склалася думка, що командування вирішило все-таки в такому положенні виконувати завдання".

В. Топонар також спростував слова секретаря Ради національної безпеки та оборони України Є. Марчука, який очолює державну комісію з розслідування причин львівської трагедії, що безпосередньою причиною катастрофи стало відхилення від польотного завдання і виконання фігури, не передбаченої польотним завданням.

За словами В. Топонаря, ця фігура „взагалі не є складною. У даному завданні далі були набагато складніші фігури,. Той самий „перевернутий лет", „бочкоперевернутий", навіть виконання „дзвону" викликає певні труднощі на мінімальній швидкості. Це були складніші за технікою пілотування фігури, ніж звичайна „коса з поворотом". Завдання виконувалося над летовищем стандартно, як у тренувальних летах, які я виконував до цього".

УНІАН

Повінь у Центральній Европі

Повінь у Празі. Фото: AP Worldwide

ПРАГА, Чехія. – Триває потужна повінь у Центральній Европі. Під загрозою – історичний центр міста та його всеевропейські архитектурні скарби, також існує можливість зруйнування славнозвісного Карлового мосту з XIV сторіччя. У Празі влада проводить евакуацію нових житлових дільниць, позаяк рівень води у річці Влтаві надалі зростає.

У ніч з 13 на 14 серпня у чеській столиці було чути сирени авт поліції, яка ходила від дверей до дверей, наказуючи людям терміново покинути домівки. За повідомленнями, кількість води в річці в 30 разів перевищує норму, подекуди рівень води на сім з половиною метрів вищий, ніж зазвичай о цій порі. Люди, котрі тривожно приглядалися до швидкого підвищення рівня води у Влтаві, на запити кореспондентів казали, що ніхто не пам'ятає, щоб така водна стихія навістила місто у XX сторічі. Від повені потерпають також південні райони Чехії. Загалом евакуйовано 200 тисяч чехів. Повені спричинили хаос в Австрії, Румунії, Росії та Німеччині, влада якої евакуювали частину мешканців Дрездену. Зі зоопарку Праги терміново вивозять тварин. Загалом в Европі внаслідок повеней, котрі тривають вже понад два тижні, загинули майже 90 людей.

Крім повені в Центральній Европі, сильні зливи переповнили також річки, які витікають з підніжжя Гімалаїв. Це погіршило мусонні повені, внаслідок яких у Непалі, Індії та Бангладеші загинуло майже 900 людей. Унаслідок повеней мільйони людей в індійських штатах Біхар і Ассам були змушені покинути домівки. Міжнародний Червоний Хрест попросив західніх жертводавців–донорів виділити понад півтора мільйони долярів на негайну допомогу жертвам повеней.

Радіо „Свобода"

Ще одна спроба поділити закордонне майно СРСР

КИЇВ. – У Києві 12-13 серпня відбулися переговори України та Росії з питань нерухомого майна колишнього СРСР за кордоном. Сторони мають домовитися про перелік об'єктів закордонної власности колишнього СРСР, які можуть стати предметом чергових переговорів.

Російську делеґацію на цих переговорах очолює заступник міністра закордонних справ Росії Анатолій Потапов, українську – заступник державного секретаря міністерства закордонних справ України Олександер Моцик. Відновити переговори з питань розподілу закордонної власности колишнього СРСР домовилися наприкінці квітня міністри закордонних справ України та Росії Анатолій Зленко та Ігор Іванов.

9 грудня 1994 року між урядами Росії і України була підписана угода про так званий „нульовий варіянт", за яким Російська Федерація стала правонаступником зовнішнього боргу і активів колишнього СРСР, включно і з закордонною власністю. Проте та угода не ратифікована Верховною Радою України. Згідно з договором Україні належить частка у 16.37 відсотка. 19 лютого 1997 року Верховна Рада

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Затверджено заходи транспортування нафти

КИЇВ. – Уряд України 12 серпня затвердив заходи щодо транспортування нафти, які включають наповнення технологічною нафтою нафтотранспортної системи Одеса-Броди, збільшення пропускної спроможности другої нитки магістрального нафтопроводу „Дружба" для транспортування каспійської нафти на европейські нафтопереробні підприємства, випрацювання галузевої програми модернізації і реконструкції магістральних нафтопроводів на 2003 і подальші роки. Здійснення визначених урядом заходів дозволить збільшити транзит сирої нафти, зменшити витрати на транспортування нафти територією України, завантажити нафтопровід Одеса-Броди, збільшити вантажообіг порту „Південний". Кошти, одержані від транзиту, передбачається спрямувати на закупівлю технологічної нафти, збільшити фінансування робіт з модернізації і реконструкції української нафтотранспортної системи.

Африканські країни зацікавлені у „Кольчугах"

КИЇВ. – Представник прес-служби українського Міністерства закордонних справ повідомив 13 серпня, що Африканські держави – Анґола, Ботсвана і Південно-Африканська республіка зацікавлені у придбанні українських радіольокаційних станцій (РЛС) „Кольчуга" і „36Д6". Він заявив, що можливі переговори про продаж Україна проводитиме з урахуванням усіх міжнародних обмежень, накладених на торгівлю зброєю. „Будь-які переговори можливі за умов повного дотримання вимог ООН, які стосуються торгівлі такою технікою, а також світових режимів непоширення", – заявив радник пресслужби МЗС Сергій Довбешко.

Фінансування Збройних Сил у 2003 році збільшиться

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма підписав Указ щодо рішення Ради національної безпеки та оборони України від 26 липня 2002 року про фінансування потреб Збройних Сил України у 2003 році. У результаті згаданого засідання, він дав доручення урядові забезпечити наступного року збільшення фінансування армії і фльоти майже вдвічі. 13 серпня Президент прийняв міністра оборони України Володимира Шкідченка і обговорив з ним питання фінансування армії у 2003 році. 1 серпня – у День Військово морських сил України – Президент Л.Кучма заявив, що найперше необхідно зробити для армії і фльоти, – це забезпечити нормальне їх фінансування. Він нагадав, що з 1 липня офіцерам-мічманам і військовослужбовцям, які проходять службу у ВМС за контрактом, збільшено грошове забезпечення. Л. Кучма пообіцяв особисто проконтролювати, щоб це було враховано при підготуванні проєкту державного бюджету. Президент сказав, що державною програмою реформування і розвитку Збройних Сил передбачено виведення на сучасний рівень національної військової фльоти. Л.Кучма запевнив, що він зробить усе, щоб ці пляни були здійснені.

Ліквідують наслідки катастрофи у Львові

ЛЬВІВ. – Триває проведення заходів із ліквідації наслідків катастрофи, що сталася 27 липня на летовищі „Скнилів" у Львові. Як повідомили у Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій, станом на 7 годину 12 серпня внаслідок катастрофи постраждалими вважається 241 особа, із них 83 дитини. Триває ідентифікація фраґментів тіл загиблих. На стаціонарному лікуванні у медичних закладах перебуває 71 потерпілий, із них 14 дітей. Для надання допомоги сім'ям загиблих та постраждалим в авіокатастрофі на відкриті рахунки надійшло понад 7 мільйонів гривень. Продовжує надходити гуманітарна допомога. Крім того, десятки дітей, які постраждали в результаті катастрофи під час летунських показових летів неподалік Львова, можуть пройти реабілітацію в дослідному центрі Збройних сил України в Севастополі. Працівники державного океанаріюму готові запропонувати свій унікальний досвід терапії за допомогою дельфінів. У часи СРСР в Севастополі дельфінів готували для військових операцій. Сьогодні ж колишній засекречений центр намагаються зберегти, використовуючи морських тварин для лікування тяжких захворювань, пов'язаних з нервовою системою. Для лікування постраждалих від львівської трагедії в центрі практично готові. Але рішення залежить від міністерства оборони, адже йдеться про чималі кошти.

У Севастополі 8 серпня відбулося передання командування з'єднанням „Блексіфор" від турецької до української сторони. Головним завданням з'єднання є відпрацьовування мінно-тральних і пошуково-рятувальних операцій, а також відпрацьовування спільних дій кораблів усіх причорноморських держав у морі. До 28 серпня кораблі здійснять візити доброї волі у порти Туреччини, Болгарії і Румунії.

На фото: матроси тримають національні прапори України і Туреччини під час церемонії передання Україні командування Чорноморським військово-морським угрупованням оперативної взаємодії.

Фото УНІАН

Багато українських родин живуть за межею бідности

КИЇВ. – У повідомленні українського уряду, поширеному 9 серпня, сказано, що приблизно 13 мільйонів осіб, або трохи більше 27 відсотків українців живуть нижче прожиткового мінімуму, який встановлено на рівні 175 гривень на місяць, тобто приблизно 33 доляри. Найголовнішою причиною бідности лишається безробіття, яке зараз становить понад 10 відсотків. Ситуація є значно гіршою у сім'ях з дітьми, майже 74 відсотків яких живуть нижче рівня бідности. У звіті Світового банку про стан світової економіки в 2001 році Україна залишається в числі країн з низьким рівнем доходу на душу населення. Відповідно до звіту банку, до однієї групи з Україною віднесено ще 65 країн, серед яких Вірменія, Азербайджан, Таджикистан, Киргизстан, Молдова, Узбекистан, а також Індія, Зімбабве, Афганістан. За даними банку, жодна з пострадянських держав не увійшла до групи 52 країн з високим рівнем річного доходу на душу населення. До групи держав з нижчим від середнього доходом увійшли 52 держави, в тому числі Білорусь, Росія і Туркменістан, Куба, Ірак, Єгипет, Болгарія і ПАР. Крім того, автори звіту віднесли Україну до групи країн (60 країн) з незначним обсягом державного боргу.

Україна має один із найнижчих в Европі показник народжуваности

КИЇВ. – Такі дані містяться у демографічному дослідженні Ради Европи й Евростату. Торік населення практично всіх центрально та східньоевропейських країн зменшилося або зросло лише на незначну кількість. Жителів Росії народилося майже на мільйон менше, ніж померло, з цієї ж причини жителів України поменшало на 370 тисяч осіб. Найменша кількість дітей на кожну жінку народжується у Вірменії – у середньому одна дитина на одну жінку. Друге місце за цим показником посідає Україна. Найнижчу тривалість життя мають чоловіки в Росії – 59 років. Низькі показники має й Україна – 63 роки для чоловіків і 74 роки для жінок. Як свідчить дослідження, одним із найвищих у Европі є відсоток розлучень в Україні, а також дитяча смертність – понад 11 дітей на 1000 новонароджених. Одним з найнижчих серед европейських країн є відсоток українських дітей, народжених поза шлюбом. В Україні таких дітей нараховується 18 відсотків, у той час як, наприклад, в Ісляндії, Швеції та Естонії більше половини малюків народжується не в офіційних шлюбах.

Відновлено пасажирські лети гвинтокрилами

СИМФЕРОПОЛЬ. – У Криму з центрального летовища „Симферополь" вперше в Україні розпочато пасажирські лети гвинтокрилами (гелікоптерами) на Ялту. З часом Міністерство промисловости, транспорту і зв'язку автономії плянує відкрити гвинтокрильні маршрути до Феодосії й Судаку. 12 серпня за 30 хвилин пасажирський гвинтолет Мі-8, розрахований на 20 пасажирських місць, прибув у курортне місто і приземлився на Ялтинському гвинтодромі. Політ здійснюється на висоті близько 1200 метрів. У міністерстві стверджують, що попит на гвинтокрильні лети є і пасажирів буде достатньо. Покищо лети на Ялту здійснюватимуться один раз на день. Квитки вартістю до 180 гривень можна придбати як у Криму, так і в Києві. Для чужоземних пасажирів є можливість проходити митну процедуру після прибуття в Ялту.

Єврейська громада України не дозволить втягувати себе у політичні провокації

КИЇВ. – Єврейська громада України звернулася до всіх громадських політичних діячів України з проханням не втягувати громаду у „політичні видовища". Про це 8 серпня на прес-конференції сказав провідник Єврейської громади України, президент видавничого дому „Столичні новини" Вадим Рабинович. Він зазначив, що уповноважений зробити таку заяву керівниками обласних єврейських організацій України. В. Рабинович нагадав, що 31 липня ц.р. прокуратура Львівської области вперше в Україні порушила кримінальну справу з метою припинення протиправної діяльности часопису „Ідеаліст", який упродовж 2002 року надрукував низку матеріялів відверто антисемітського характеру.

УБОЗ звинувачено у тиску на „Нашу Україну"

КИЇВ. – Депутат Верховної Ради від фракції „Наша Україна" Олег Рибачук на прес-конференції у Києві 8 серпня звинуватив Управління боротьби з організованою злочинністю (УБОЗ) у тиску на депутатів фракції . За словами О. Рибачука, УБОЗ міністерства внутрішніх справ за останній тиждень порушило кримінальні справи проти керівників підприємств, із якими пов'язані або акціонерами яких є близько 20 депутати фракції „Наша Україна". При цьому він зазначив, що при порушенні цих справ представники УБОЗ прямо вимагають написання заяви про вихід з „Нашої України". О. Рибачук не назвав прізвищ депутатів. „Наша Україна" є найбільшою фракцією у Верховній Раді України.

За матеріялами інформаційних аґентств

„Загадкова" серпнева візита Л. Кучми до Москви

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Хоч уже минув тиждень від візити Президента України Л. Кучми до Москви, коментатори так і не з'ясували остаточно, в чому ж полягав її головний сенс. Річ у тому, що Л. Кучма приїхав до російської столиці 8 серпня, буквально напередодні свого 64-річчя, і саме ця обставина огорнула візиту туманом загадковости.

Близька до офіційних кіл київська преса дає зрозуміти, що, мовляв, не міг же Л. Кучма їздити до Москви лише для того, щоб разом з Владіміром Путіним відсвяткувати свій день народження – а вела його туди поважна потреба обстояти українські національні інтереси, зокрема в ґазовій ділянці, в справі створення російсько-українського консорціюму.

Як відомо, дотепер російська сторона домагалася статусу власника українських труб – взамін за свій ґаз, однак Київ не йде на це – хоч і не з принципу, а тому, що Верховна Рада досі не випрацювала відповідних законів.

Московські газети пов'язують візиту Л. Кучми з особливо тонким політичним розрахунком українського керівника. Наприклад, тижневик „Время" переконує своїх читачів, нібито Л. Кучма хотів „на правах іменника здобути якнайбільше поступок від свого колеґи Владіміра Путіна" і що це йому вдалося: Росія скасовує мито на українські труби.

Однак є й інші оцінки. Московські оглядачі не пропустили нагоди підкреслити, що святкуючи свій день народження в Москві, в товаристві російського президента і його родини, Л. Кучма продемонстрував, хто є для нього найближчим другом і яка держава є найближчою для України. „Після нещодавніх гучних реклямних акцій з приводу того, що Київ має намір якнайшвидше вступити до Євросоюзу, НАТО і Світової організації торгівлі, несподівано з'ясувалося, що ніде Україну не чекають, і що подібна можливість є лише далекою теоретичною перспективою... А ось у Росії Україну завжди чекали і чекають", – пишуть „Московскіє новості".

Об'єктивніше, принаймні менш тенденційно, висловлюється про візиту Л. Кучми і про сьогоднішній стан взаємин між Україною і Росією московський тижневик „Время новостєй": „Кремль стурбований наміром Києва відокремитися жорсткими кордонами і митними бар'єрами. А Україна побоюється бути відрізаною від европейських ринків після того, як її близькі сусіди вступлять до Европейського союзу... Для Москви є життєво важливим загальмувати процес закріплення кордонів, втягнувши Україну в евразійський торговельний простір".

Отже, не маючи конкретних даних про результати „дня народження", засоби масової інформації дали собі волю, докладно описуючи, як обидві Людмили – дружина Л. Кучми і дружина В. Путіна – прогулювалися в заміській резиденції російського президента „Завідово", з яким захопленням оглядали історичні куточки музею садиби „Архангельскоє", зокрема старовинну бібліотеку Юсупова в палаці „Каприз". А вже спеціяльних окличних знаків у знавців-–журналістів заслужив подарунок В. Путіна Л. Кучмі на день народження – різне мисливське приладдя. Цілком у дусі старої совєтсько-боярської традиції...

П. Ч.

Москва і Київ...

(Закінчення зі стор. 1)

України ухвалила постанову „Про порядок ратифікації угоди між Україною та Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР".

Згідно з цією постановою, угода про „нульовий варіянт" може бути ратифікована Верховною Радою лише за умови надання російською стороною інформації про балянсову вартість закордонної власности СРСР, підтвердженої висновками міжнародної перевірки, а також про стан балянсу Державного банку СРСР та Внєшекономбанку СРСР. Україна також вимагає інформації про обсяги золотого запасу та Алмазного фонду колишнього СРСР.

Розв'язання питання про погашення заборгованости Внєшекономбанку СРСР перед юридичними та фізичними особами російська сторона пов'язує безпосередньо з ратифікацією українським парляментом угоди про „нульовий варіянт".

Росія виступає проти перегляду угоди про „нульовий варіянт", на якому наполягає Україна.

Росія вважає, що існує багатосторонній протокол про розподіл активів і пасивів колишнього СРСР, і тому немає підстав піддавати сумніву те, що вже визначено угодою.

Бі-Бі-Сі

Археологи знайшли стоянки людей кам'яного віку

КИЇВ. – Археологічна експедиція Рівненського обласного краєзнавчого музею повідомила 8 серпня, що біля села Жорнів Дубенського району знайшла стоянки первісних людей кам'яного віку. Уперше такі стоянки було знайдено у Франції, а потім у Німеччині, Польщі. Розвиток культур у цей період – понад 20 тисяч років тому – був практично однаковим на всьому европейському континенті. Саме ця обставина викликає зацікавлення до подібних розкопок в археологів західніх країн. Київські дослідники за рахунок ґранту, отриманого з Бельгії, плянують восени розкопати стоянку кам'яного віку у селі Бармаки, Рівненського району і в літописній Пересопниці, де земля зберігає чимало майбутніх знахідок.

Радіо „Свобода"

Чи може Україна стати членом західнього альянсу?

Майбутнє розширення НАТО на схід та його нові партнерські взаємини з Росією призвели до істотної зміни орієнтації однієї з найбільших та найневпорядкованіших країн Европи – України. Держава з населенням майже 50 мільйонів, що після десяти років незалежности все ще намагається знайти економічне та політичне підґрунтя свого існування, Україна раптово відмовилася від давньої політики балянсування між Заходом та Росією. Нещодавно українське керівництво виступило з проханням розпочати переговори щодо вступу України як повноцінного члена до НАТО та Европейського Союзу.

Реакція у відповідь була обережною: і европейські уряди, і адміністрація Дж. Буша, як виглядає, не впевнені, чи може Україна стати членом Західнього альянсу в майбутньому. Крім того, певний опір зустрічає навіть ідея підвищення статусу її взаємин з ЕС. Але Україна надто велика, аби зі спокійним серцем залишити її напризволяще. Сполучені Штати та Европа повинні зформулювати чітку відповідь.

З одного боку, питання, що робити з Україною, досить просте. Якщо врахувати її величезні розміри, стратегічне розташування в центрі та на півдні Европи і відносно розвинене промислове господарство, то Україна виглядає як природний член транснаціональних організацій, які потроху розширюються на континенті. Без України давнішня мрія про „єдину та вільну" Европу так і залишиться нездійсненною. А без якоря в ЕС та НАТО може виникнути серйозна загроза для довготривалої стабільности країни та навіть для її життєздатности як незалежної держави.

Але та Україна, що існує сьогодні, – це один з найскладніших партнерів, з яким доводиться мати справу Заходові. Її посткомуністична економіка ледве животіє. Хоч Україна номінально вважається демократичною країною, її Президент Леонид Кучма часто вдається до розбійницьких методів. Його рейтинг – число, що складається з однієї цифри, – але йому вдалося провести маніпуляції під час нещодавніх парляментських виборів, і в результаті контролю над парляментом отримали його прихильники, а не опозиція, що набрала 70 відс. голосів виборців.

Ще більше занепокоєння викликає причетність України до нелегальної торгівлі зброєю і те, що вона слугує переправним пунктом для транзиту наркотиків та іншої контрабанди. Кепкуючи з прохань Заходу, великі українські військові компанії постачали озброєння до Македонії, Сербії та Східньої Африки. Таємно зроблені записи вказують, що і сам Л. Кучма принаймні обговорював продаж високотехнологічної протиповітряної установки Іракові. Нещодавно Ірак відкрив у Києві посольство та оголосив, що в його інтереси входить купівля українських промислових товарів та технологій.

Адміністрація Дж. Буша та більшість европейських урядів поступово віддалилися від Л. Кучми. Конґрес США урізав американську допомогу. Деякі посадовці навіть виступають за те, що Україну не потрібно запрошувати на початок переговорів про умови її приєднання до НАТО, принаймні доти, доки при владі знаходиться Л. Кучма та його приспішники.

Але Альянс, який вже розробив зрозумілі та докладні програми реформ для всіх тих країн, що готуються отримати запрошення на приєднання до НАТО наприкінці року, також міг би підготувати плян перетворень для України.

Конструктивний діялог може розпочатися щодо питань торгівлі зброєю та наркотиками, військової реформи. Однак необхідно розуміти, що це тільки перші кроки на шляху підготування до процесу приєднання до НАТО, який може затягтися на десятиріччя. Підготування країн на зразок України до вступу в клюб західніх демократій, можливо, не є щонайпершим завданням НАТО, але Альянс – кращий з існуючих механізмів для управління такими змінами, що є, зрештою, життєвоважливим для довготривалої европейської стабільности.

(Редакційна стаття „Україна і Захід" газети „Вашінґтон Пост" від 8 серпня 2002 р. Переклад: „Українська правда")

Фестиваль і концерт – до свята України

ТРЕНТОН, Н. Дж. – 25 серпня і 7 вересня українська громада міста та околиці відзначатиме 11-ту річницю незалежности України. 25 серпня відбудеться фестиваль на посілості Народного Дому при Джеремая авеню.

У програмі беруть участь хори церков св. Юрія Переможця, св. Йосафата і баптистської, українсько-американські ветерани, Маріяна і Катерина Сухенко. Початок фестивалю о 1-ій год., а мистецької програми – о 2-ій год. по полудні.

7 вересня громадський комітет Трентону та околиці, який очолює Наталя Посіва, відзначить 11-ту річницю незалежности України концертом в залі української православної церкви св. Юрія Переможця при 839 Ярдвіл-Алентавн дорозі у Ярдвіл, Н. Дж., о 6-ій год. вечора. У програмі свята візьме участь представник Генерального консульства України в Нью-Йорку.

У мистецькій частині виступить творче об'єднання „Калиновий цвіт" з України з програмою „Україна є, Україна буде", ансамбль „Галицька ревія" у складі Заслуженої артистки України, солістки Львівської державної філярмонії Лесі Боровець, диригента симфонічної оркестри Ростислава Демчишина, співака Валерія Ковальчука.

Іван Гафткович

АМЕРИКА І СВІТ

Гусейн „хоче миру, але готується до війни"

БАГДАД, Ірак. – Президент Садам Гусейн, виступаючи по національному телебаченню, сказав, що поступ уперед можливий тільки через діялог. Водночас він підкреслив, що Ірак захищатиме свою територію, якщо дійде до війни. Зокрема Садам Гусейн зазначив: „Яка б агресія не була на нас спрямована, ми не відповідатимемо на неї тільки лише силою наших м'язів чи силою нашої зброї, але також силою нашої віри. Наша віра – визначальний фактор в інтересах нашого народу. Будьте готові зустріти ворога у всеозброєнні"...

Надзвичайний стан проти повстанців

БОҐОТА, Колюмбія. – Уряд Колюмбії розглядає заходи в межах надзвичайного стану, запровадженого, щоб покласти край нападам повстанців. Згідно з новими повноваженнями, наданими президентським указом, поліція Колюмбії може на власний розсуд обшукувати і затримувати підозрюваних повстанців, а також – запроваджувати комендантську годину. Уряд країни отримав дозвіл збирати новий податок, який додасть до бюджету мільйони долярів на зміцнення збройних сил. Надзвичайний стан запроваджено по тому, як за минулий тиждень у Колюмбії внаслідок дій повстанців загинули понад 100 людей. Політики і підприємці привітали нові заходи, однак правозахисники побоюються, що сили безпеки зловживатимуть своїми повноваженнями.

Банкрутство авіокомпанії

ВАШІНҐТОН. – Одна з найбільших авіокомпаній США - „Ю-Ес Ейрвейс" 12 серпня офіційно проголосила себе банкрутом. Компанія звернулася з проханням про юридичний захист від кредиторів на час пошуку шляхів зменшення видатків, отримання нових позик і спроб продати частину активів, не припиняючи пасажирських перевезень. Кореспонденти називають банкрутство новим свідченням кризи індустрії авіоперевезень, що загострилася після минулорічних терористичних нападів 11 вересня. Протягом останнього фінансового року втрати „Ю-Ес Ейрвейс" становили понад два мільярди долярів.

Іран видав 16 бойовиків „Аль-Кайди"

ТЕГРАН, Іран. – Влада Ірану підтвердила, що видано 16 бойовиків „Аль-Кайди" Савдійській Арабії, і каже, що такі дії демонструють бажання Теграну співробітничати з антитерористичною кампанією ООН. Усі передані є громадянами Савдійської Арабії і потрапили в Іран, коли втікали з Афганістану. Підозрюваних допитують, але ще рано казати, чи вони були причетні до терористичних акцій у США 11 вересня минулого року. Савдійський міністер Савд аль Файсаль, який 12 серпня оприлюднив повідомлення про передання підозрюваних у газеті „Вашінґтон Пост", підтвердив, що цими діями Іран продемонстрував бажання до співробітництва. Раніше Президент Дж. Буш оголосив Іран частиною того, що він назвав „віссю зла". США звинувачували Іран у наданні притулку бойовикам „Аль-Кайди", які билися в Афганістані.

Мохаммед Хатамі відвідує Афганістан

КАБУЛ, Афганістан. – Президент Ірану Мохаммед Хатамі, який від 13 серпня перебував з першою від часу падіння талібів візитою в Афганістані, заявив, що міжнародна спільнота повинна взяти на себе відповідальність за відбудову країни, яка потерпає по 20 роках болю і вторгнень. М. Хатамі висловив готовність Ірану надати Афганістанові посильну допомогу. Афганський керівник Хамід Карзай, зі свого боку, подякував сусідній державі за турботу про півтора мільйони афганських біженців в Ірані. Переговори між президентами зосереджувалися довкола проблем репатріяції афганських біженців, питань безпеки і боротьби з наркопереминтицтвом.

Триває перевірка причетности до тероризму

ВАШІНҐТОН. – Влада у США перевіряє діяльність понад п'ятисот малих підприємств, власниками яких є вихідці з арабських країн. Як зазначає газета „Вашінґтон пост", поліція намагається з'ясувати, чи не фінансують ці підприємства екстремістські угруповання. Газета цитує вислови представників урядових структур, на думку яких, терористам щорічно відраховуються десятки мільйонів долярів, отриманих унаслідок фінансових операцій. Мова зокрема йде про крадіжки номерів кредитних карт і отримання соціяльної допомоги шахрайським шляхом. Перевірка підприємств провадиться у рамках розслідування терористичних акцій 11 вересня 2001 року.

Нові помилки компанії „ВорлдКом"

ВАШІНҐТОН. – Бухгалтери, які вивчають бухгалтерську документацію збанкрутілої американської корпорації „ВорлдКом", повідомили 9 серпня, що знайшли нові помилки на суму ще три мільярди триста мільйонів долярів. Нові цифри фактично подвоюють неправильно подану звітність, що тепер становить більш ніж сім мільярдів долярів. Компанія повідомляє, що внутрішню перевірку ще не закінчено. Розмір останніх повідомлень з ревізії „ВорлдКому" збентежив оглядачів.

Росія не відновила віз американцям

МОСКВА. – Росія 13 серпня відмовилася відновити візи 30 американським добровольцям – працівникам Корпусу миру (Peace Corps), яких більшість працювала вчителями англійської мови. Освітяни та педагоги Росії заявили про своє розчарування таким кроком державної влади. Російські аналітики твердять, що причиною цього стало „зменшення потреби допомоги" котрою Росія користується від 1992 року. Цього ж дня представник Державного департаменту США Філіп Райкер, після повідомлень про те, що російська влада не продовжила візи деяким працівникам Корпусу миру, сказав, що США можуть перевести працівників Корпусу миру з Росії до інших країн, якщо Москва не потребує їхніх послуг. Діяльність добровольців Корпусу миру в Росії включало викладання англійської мови та навчання росіян основам бізнесу.

За матеріялами ЗМІ

Україна – на 64-му місці за рівнем економіки

НЬЮ-ЙОРК. – Черговий список 100 найбільших економічних суб'єктів світу, підготовлений ООН в межах Конференції з розвитку та торгівлі (UNCTAD) і представлений на прес-конференції 13 серпня, показав, що Україна приблизно на тому самому місці, що й корпорації „Siemens" і „Royal Dutch/Shell". Список базується на даних за 2000 рік. Звіт ООН підтверджує давні тезу UNCTAD, що країни поступово витісняються як суб'єкти економічного впливу, а на їх місце приходять транснаціональні корпорації (ТНК).

Станом на 2000 рік, серед ста найбільших економічних „одиниць" вже є 29 ТНК (де в 1990 році їх було 24). Наприклад, „Exxon Mobil", маючи валовий прибуток в 63 млрд. долярів, виявилася на 45-му місці оціночного списку, а Пакистан – на 46-ій позиції. Нігерія поселилася рівно посередині між „Daimler Chrysler" та „General Electric".

Найбільш потужна з економічної точки зору країна в світі – це США. В першу п'ятірку країн входять ще четверо представників „Великої сімки": Японія, Німеччина, Британія і Франція. На шостій позиції опинився Китай, який до клюбу „Великої сімки" не належить. Ще один член „Великої сімки" - Канада - на восьмій позиції.

Росія, що претендує на членство у „Великій сімці" як восьмий член, розташувалася на 18-ій позиції. З країн колишнього СРСР, крім Росії, входять Україна (64-те місце) та Казахстан (92-ге місце).

Україна з 32 млрд. долярами всього на 1 мільярд відстала від Марокко та на 1 мільярд випередила В'єтнам.

Повний список ООН (цифри вказані в мільярдах долярів США):

1. США	9,810	52. Об'єднані Арабські Емірати	48
2. Японія	4.765	53. Бангладеш	47
3. Німеччина	1,866	54. Угорщина	46
4. Великобританія	1,427	55. Ford Motor Co.	44
5. Франція	1,294	56. DaimlerChrysler AG	42
6. Китай	1,080	57. Нігерія	41
7. Італія	1,074	58. General Electric Co.	39
8. Канада	701	59. Toyota Motor Corp.	38
9. Бразилія	595	60. Кувейт	38
10. Мексика	575	61. Румунія	37
11. Еспанія	561	62. Royal Dutch/Shell	36
12. Південна Корея	457	63. Марокко	33
13. Індія	457	**64. Україна**	**32**
14. Австралія	388	65. Siemens AG	32
15. Нідерланди	370	66. В'єтнам	31
16. Тайвань	309	67. Лібія	31
17. Аргентина	285	68. BP PLC	30
18. Росія	251	69. Wal-Mart Stores Inc.	30
19. Швайцарія	239	70. IBM Corp.	27
20. Швеція	229	71. Volkswagen AG	24
21. Бельгія	229	72. Куба	24
22. Туреччина	200	73. Hitachi Ltd.	24
23. Австрія	189	74. TotalFinaElf SA	23
24. Савдійська Арабія	173	75. Verizon Communications Inc.	23
25. Данія	163	76. Matsushita Electrical Ind. Co.	22
26. Гонконг	163	77. Mitsui & Co.	20
27. Норвегія	162	78. E.On AG	20
28. Польща	158	79. Оман	20
29. Індонезія	153	80. Sony Corp	20
30. Півд.-Афр. Республіка	126	81. Mitsubishi Motor Corp.	20
31. Таїланд	122	82. Уругвай	20
32. Фінляндія	121	83. Домініканська республіка	20
33. Венесуела	120	84. Туніс	19
34. Греція	113	85. Philip Morris Cos. Inc.	19
35. Ізраїль	110	86. Словаччина	19
36. Португалія	106	87. Хорватія	19
37. Іран	105	88. Гватемала	19
38. Єгипет	99	89. Люксембурґ	19
39. Ірландія	95	90. SBC Communications Inc.	19
40. Сингапур	92	91. Itochu Corp.	18
41. Малайзія	90	92. Казахстан	18
42. Колюмбія	81	93. Словенія	18
43. Філіппіни	75	94. Honda Motor Co.	18
44. Чилі	71	95. Eni SPA.	18
45. ExxonMobil Corp.	63	96. Nissan Motor Co.	18
46. Пакистан	62	97. Toshiba Corp.	17
47. General Motors Corp.	56	98. Сирія	17
48. Перу	53	99. GlaxoSmithKline PLC	17
49. Алжир	53	100. BT Group	17
50. Нова Зеляндія	51		
51. Чехія	51		

За матеріялами UNCTAD

Спільна рада про Союзівку

Василь Маркусь з Чикаго надіслав до „Свободи" допис про літній табір „Пташат", який в липні відбувся на Союзівці. Його буде вміщено в наступному числі тижневика, а сьогодні подаємо уривок його листа, в якому йдеться про Союзівку.

...Саме про проблему Союзівки доводиться дещо сказати, бо її існування видається загроженим. Серед учасників, зокрема старших, вже з першого дня перебування на Союзівці велися дискусії про її майбутнє. Стало відомо, що це питання дискутувалося і на останній Конвенції УНСоюзу і що зроблено деякі рішення.

За кілька днів нашого перебування в Кергонксоні з'явилася в адміністраційному будинку афіша, яка говорить сама за себе: „Союзівка для нас чи на продаж? (Останні три слова хтось викреслив, правдоподібно, щоб не шокувати публіку). Візьмім активну участь у вирішенні долі Союзівки. Прийдім на збори батьків, матерів, дідусів і бабусь „пташат" та всіх зацікавлених. Усім нам тут дуже добре і приємно. Спільно застановімось, як допомогти Батькові-Союзові затримати Союзівку в українських руках для нас, наших внуків і правнуків та всієї української громади". Звернення підписали Ігор Гайда, Неля Сохан та Христина Турченюк.

У висліді цього заклику зібралося у бібліотеці Союзівки близько 60 осіб. Відбулися ділові наради і дискусія, з підсумками і пропозиціями. Можна було почути й деякі неперевірені поголоски. Наприклад, про те, що вже є покупці Союзівки, які плянують тут розбудувати коштовний ресорт, мало що не касіно, що вони пропонують вісім чи більше мільйонів, і таке інше.

Стверджено й незаперечні факти: що Союзівка від довшого часу є дефіцитним підприємством, що УНС доплачує річно 300-400 тисяч долярів, що йому цього не дозволяє ані статус братської організації, ані асекураційні закони. Цією справою займалися делеґати Конвенції в Чикаго весною цього року і новий уряд заявив: якщо не знайдеться альтернативна розв'язка, то він буде змушений продати цю цінну посілість. Стало також відомо, що Конвенція і керівництво УНС покликали окрему комісію, яка шукає за розв'язками. Але були і критичні голоси, що ця комісія не обов'язково знайде розв'язку, корисну для всієї української громади, а може керуватися тільки вужчими інтересами організації.

Всі погоджувалися, що УНСоюз не може покривати такого великого дефіциту і що цьому треба якось зарадити. Серед пропозицій були: сприяти здобуванню нових членів, зокрема серед середньої ґенерації і професіоналів, випрацювати зміни асекураційної політики в УНС, зробити її більш привабливою, а Союзівку – більш автономною, переводячи її в акціонерську інституцію, у якій половина акціонерів були б приватними інвесторами, а 51 відсоток акцій зберіг би УНС.

Потрібно реформувати адміністрацію оселі та фінансову сторінку в тому пляні, щоб вона була самовистачальною, впровадити нові програми, які притягнуть нових учасників та клієнтів.

Можна б подумати і про вищі та гнучкі ціни перебування клієнтів при одночасному удосконаленні та модернізації оселі. Висловлено пропозицію продати частину землі, яка є власністю УНС, приватним українцям для побудови житла, чим збільшиться заінтересована українська громада.

Було ще більше пропозицій, менш чи більш реальних, але всі погоджувалися в тому, що не можна втратити з українських рук цей важливий об'єкт. І ще одне – щоб рішення про важливу установу не приймалося за закритими дверями кількох керівних осіб УНСоюзу, а було продискутовано громадою, членами УНС й читачами „Свободи". Цей автор запропонував, щоб ініціатори зборів оформилися у ще одну громадську комісію і вступили в діялог на тему майбутнього Союзівки з керівництвом УНС, точніше – з покликаною на Конвенції комісією, консультувалися і шукали розв'язок разом і окремо та мали доступ до органів і керівних осіб Союзу і керівництва оселі стосовно даних і фактів, що допомогло б знайти якісь конструктивні розв'язки.

На шляху до оновлення Союзівки

Ми свідомі, що відпочинкова оселя УНСоюзу, наша Союзівка, вимагає великих зусиль задля подолання економічних труднощів, в яких вона опинилася. Це сталося не сьогодні – проблеми почалися вже багато років тому і все більше і більше загострювались.

Справі Союзівки було присвячено багато уваги під час нашої останньої Конвенції, під час 28-го з'їзду Товариства сеньйорів УНСоюзу, а також під час липневих сходин на Союзівці, скликаних її відвідувачами, членами УНС, і проваджених п. Ігорем Гайдою.

Управа УНСоюзу, з допомогою вибраного на Конвенції спеціяльного комітету і так само з допомогою багатьох інших ентузіястів Союзівки, має своєю метою всебічно простудіювати всі проблеми в діяльності нашої оселі та зробити відповідні висновки щодо того, як її відродити, щоб вона й надалі могла служити нам і наступним поколінням українців в Америці.

Невдовзі громаді буде представлений докладний плян наших заходів у справі Союзівки.

Стефан Качарай,
предсідник УНСоюзу

Що ми залишимо нащадкам?

Київська газета „День" 7 серпня порушила проблему захисту нашої історичної й культурної спадщини, про що надзвичайно гостро нагадала скандально загрозлива ситуація навколо пам'ятника всесвітньо історичного значення „Софія Київська". До обговорення проблеми редакція запросила академіка НАН України, Героя України Петра Тронька і професора, доктора історичних наук, заступника голови Черкаської обласної адміністрації Анатолія Чабана, які говорили про те, як оптимально поєднати зусилля громадських рухів, небайдужих людей і держави.

Академік **П. Тронько** розповів, що 10 червня ц. р. уряд України затвердив програму розвитку краєзнавчого руху на період до 2010 року, яка передбачає, зокрема видання багатотомної „Історії міст і сіл України" у новій редакції.

Краєзнавці за велінням серця, без будь-якої винагороди, досліджують зараз міста і села, пам'ятки історії та культури.

Михайло Сікорський з Переяслава-Хмельницького створив у цьому місті 26 музеїв – архітектури і побуту, Григорія Сковороди. А Михайло Іщенко з Канева, лікар за професією, знає Шевченків край, як ніхто його не знає. Віктор Прокопчук з Хмельницької области захистив кандидатську дисертацію з краєзнавства.

Усі вони роблять корисну справу відродження духовности, історичної пам'яті, без чого суверенної України бути не може. Першоосновою відродження має бути знання рідного краю. Стоїть питання про запровадження краєзнавства в усіх вищих школах гуманітарного профілю, плянуємо провести III з'їзд краєзнавців на початку 2003 року.

Готуємо довідник про історичні пам'ятки України у 30-ти томах (в Україні – 160 тисяч пам'яток, із них архітектури та мистецтва – 15.5 тисячі). Багатотомне видання „Реабілітовані історією" відкриє для народу імена жертв політичних репресій.

Д-р **Анатолій Чабан** вважає, що любительське краєзнавство потребує державної підтримки. Обласну спілку краєзнавства в Черкасах очолює кандидат історичних наук Василь Мельниченко. Встановлено премію імені Михайла Максимовича кращому краєзнавцеві. Уродженець села Тимківщини, життя він провів у різних краях, але завершив його на Черкащині, де і похований. Водночас слід визнати, що чимало любителів-краєзнавців користуються неперевіреними даними, внаслідок чого відбувається мітотворення – в обіг входять розповіді, леґенди, вигадки. Необхідна наукова експертиза історичних пошуків.

Сьогодні назріла потреба адміністративної реформи. Існує думка, що треба створити дев'ять „земель": Слобожанщину, Східню Галичину та ін. Адміністративно-територіяльний поділ повинен відображати історичну єдність територій і їх спосіб життя.

Другим дуже важливим напрямом, вважає А. Чабан, є державне збереження історичної спадщини. На Черкащині є тільки два національних заповідники, що фінансуються з державного бюджету, а п'ять перебувають на бюджеті области. Цього року тут створено новий державний заповідник – Трипільської культури. Є державний історико-культурний заповідник „Батьківщина Шевченка", який необхідно оголосити Національним. Вивчається питання про створення державного заповідника „Родина Симиренків" у Млієві Городищенського району, де жили і діяли Лев і Володимир Симиренки. На підході – розробка концепції державного історико-культурного заповідника „Стара Умань".

Академік П. Тронько звернув увагу на стан пам'яток старовини:

– З 15 тисяч пам'яток архітектури і містобудування – кожна десята в аварійному стані. Візьмемо Хортицю... Була прийнята постанова про відновлення пам'яток запорізького козацтва. Минуло вже майже 40 років, що зроблено? Майже нічого! Мало того, хтось місток хоче побудувати через Хортицю... Стоїть питання про продаж окремих частин Хортиці і віддання їх в оренду. Що ж діється? Хортиця має 3000 гектарів, рішенням уряду у 1965 році оголошена Державним заповідником. Закони наші повинні виконуватись, чи ні? Всіма, зверху і донизу, починаючи від Президента України і закінчуючи місцевими владами.

У Києві будується фітнес-центр з басейном безпосередньо біля Софії Київської. Вже на самій дзвіниці є тріщини.

Біля Будинку офіцерів є майданчик, де заплянували було збудувати будинок під еґідою Міністерства оборони – 22 поверхи, 250 гаражів під землею! Це ж заповідна зона першої категорії!

Музеї архітектури і побуту мусять бути не тільки у Переяславі, а в кожній області. Йде незворотній процес урбанізації, знищуються малі і великі пам'ятки народного зодчества. Де ви зараз побачите хату, якій 500 років? В Україні тільки п'ять таких музеїв. А можна б, скажімо, і на Харківщині такий музей створити, і на Полтавщині...

Що ми залишимо нащадкам? Київ — унікальне історичне місто, не з нас починається історія і не на нас закінчується.

Потрібен Державний комітет із охорони пам'яток історії і культури, потрібно, нарешті, в одні руки взяти цю важливу державну справу, створити комітет, який би провадив державну політику збереження історично-культурної спадщини.

За матеріялами газети „День"

Рівно одинадцять років тому...

16 серпня у 1991 році теж була п'ятниця. Залишалося три дні до московського путчу, учасники якого мали намір повернути вже охлялу совєтську надпотугу на антидемократичний шлях розвитку. А два дні перед п'ятницею, 14 серпня, московські газети опублікували текст остаточного варіянту нового „Договору про союз суверенних держав". Його автором був президент СССР Міхаїл Горбачов. Документ передбачав, що члени „нового" Союзу „будуть виходити з поєднання загальнолюдських і національних вартостей, рішуче виступати проти расизму, шовінізму, націоналізму, будь-яких спроб обмеження прав народів... Держави, які утворюють Союз, є повноправними членами міжнародної спільноти, вони можуть встановлювати безпосередні дипломатичні зв'язки з іншими державами, обмінюватися з ними повноважними представництвами" і т. д.

Але було вже запізно. Кредит довір'я совєтська система вичерпала повністю. В день опублікування цього тексту вже всі знали, що його не підпишуть Латвія, Литва, Естонія, Грузія і Молдова. Щодо України, то московські коментатори і політики висловлювали певність, що вона приєднається до договору.

Тієї ж п'ятниці, 16 серпня, в Москві виступив новий керівник Держплянy, тобто міністерства плянування, Владімір Щербаков, який взявся вивести економіку СССР зі „зашморгу централізованого плянування" і закликав суспільство зректися комуністичної звички в усьму покладатися на державу: кожен громадянин нарешті мусить сам відповідати за свій добробут.

Швидше за все, надміру довірлива Україна таки підписала б той договір, однак проєкт М. Горбачова викликав шалений спротив з боку старої партійно-совєтської номенклятури, яка аж ніяк не збиралася допустити до рівности народів у правах. 19 серпня очолювана віце-президентом Генадієм Янаєвим група вищих урядовців – голова КҐБ Владімір Крючков, міністер оборони Дмітрій Язов, міністер внутрішніх справ Боріс Пуго та низка інших – виступила у Москві зі заявою, що відсуває М. Горбачова від влади і в окремих районах країни запроваджує військовий стан. Без сумніву, це стосувалося не тільки Прибалтики, але й України, принаймні її західніх областей, населення яких під синьо-жовтими прапорами домагалося демократії і незалежности. В другій половині дня на вулицях київських передмість вже з'явилися військові й було перервано телефонічний зв'язок між Києвом і Львовом. Велика кількість додаткового війська ввійшла у Прибалтику. Там от-от мала пролятися кров...

Також 19 серпня в Києві, у Спілці письменників відбулася пресова конференція демократичних партій і організацій. Представники Народної Ради українського парляменту засудили спробу Кремля зберегти імперський режим з допомогою сили. О полудні Київ вирував спонтанними мітингами протесту проти незаконного усунення М. Горбачова від влади. Голова Верховної Ради Леонід Кравчук заявив, що Україна піде демократичним шляхом і закликав народ не піддаватися на провокації та зберігати спокій.

Кульмінація путчу в Москві припала на 21 серпня, коли вірні заколотникам війська спробували прорватися до будинку парляменту, щоб заарештувати Бориса Єльцина. Під час сутички загинуло троє осіб, 12 було поранено. Путчисти зрозуміли, що без нового моря крови не переможуть – і злякалися. Єльцин повернув Горбачова з „фороського ув'язнення", але вже ніхто в республіках не хотів слухати про новий договір і новий союз.

Україна – нема зла, аби не вийшло на добре – переживала рідкісну у своїй історії мить всенародного єднання: її захід і схід, її праві і ліві сили зрозуміли, що до минулого не може бути вороття. І якби тодішній загальний ентузіязм низів був відразу, з перших кроків до державної незалежности, підтриманий політичною волею, мудрістю, відповідальністю, чесністю, безкорисливістю, інтелектуальною і духовною силою верхів, 11 наступних років дали б зовсім інші результати...

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (доб. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (доб. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (доб. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про недугу Альцгаймера і славних людей

Не знаю, скільки читачів „Свободи" мало нагоду спостерігати у телебаченні зворушливу заяву відомого фільмового актора Шарльтона Гестона в п'ятницю, 9 серпня. А була вона для мене зворушлива тим, що Гестон публічно повідомив про те, що лікарі діягнозували в нього початок жахливої недуги Альцгаймера, що цілком відбирає людині пам'ять та викликує нервові забурення. Спокійним, опанованим голосом він започаткував своє слово, цитуючи Шекспіра про те, „що наше гуляння закінчилося", а відтак вияснив, що бажає про свою недугу повідомити усіх тих, що знають його із довгої кар'єри фільмового актора, і що бажає попрощатися з усіма ще в такий час, коли він свідомий своїх слів та вчинків.

Ці його прощальні слова і запевнення, що він буде виконувати своє завдання як актор та громадянин так довго, доки недуга йому дозволить, та зворушлива подяка дружині й дітям за їхню опіку викликували подив і хвилювали. Мимоволі нам згадався подібний прощальний виступ іншого відомого колись фільмового актора, пізніше президента США Рональда Регена, ще в 1994 році. Від того часу ми вже не мали можливости його бачити публічно, але він далі „животіє" і, цілковито опанований недугою, не знає, де він та що він робить. Чи така доля чекає Гестона та його родину? Либонь так, бо дружина Регена бажає їм „сили зустрічати дні, що прийдуть".

Жахлива своїми наслідками недуга, що відбирає людині не тільки пам'ять, але і гідність, зводячи її до рівня немовляти, добре відома в США, де, за даними медичних кіл, опановує тепер біля чотирьох мільйонів хворих. Вона не залишає оподалік і нашу спільноту, і знаємо, що серед українців є так багато хворих на неї, як і серед інших народів. Але, з уваги на жорстокість недуги та її неприємні прояви, рідко у нас говориться про неї відверто, а хворих тримається в такій ізоляції, що знають про це лише найближчі, й саме вони терплять найважчі психологічні наслідки цієї недуги.

Отож не уявляю собі, щоб ми колись довідалися так завчасу про недугу Альцгаймера у когось із наших відомих осіб театрального чи політичного світу та щоб хтось із цих відомих українців публічно прощався зі загалом так, як це тепер зробив Гестон чи раніше Реґен. Але чи це допомогло їм або їхнім родинам? Чи треба „удавати героя", як ви безсильні у своїй хворобі?

А все ж хотілося б стати на прю із недугою та доходити до кінця життя гідно та опановано. На жаль, воно не завжди можливе і, може, треба бути актором на сцені та у житті, щоб виголосити таке прощальне слово, як Ш. Гестон. Але і без прощального слова це останнє прощання не є легким. Мимоволі пересуваються перед екраном пам'яті усі прощання, які довелося пережити та, на жаль, вони не були найкращі.

Тому не думаймо про Гестона – бо він винняткова людина та ще й актор, який зумів і цю ролю добре заграти. Зате паки і паки думаймо про слова Олени Теліги, що в її випадку так точно сповнилися:

„Я палко мрію до самого рання,
Щоб Бог зіслав мені
найбільший дар
Гарячу смерть –
не зимне умирання..."

і бажаймо собі такого відходу із цього світу.

О-КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Листи читачів перед святом України

Спекотне літо не позначилося на активности дописувачів „Свободи", від яких надходить стільки листів, що для їх опублікування в повному обсязі стає тісною сторінка „З редакційної пошти". Як завжди, чимало листів присвячено долі України.

Галина Ковалишин з Парми, Огайо, вважає, що нинішня Україна відійшла від тих ідеалів, які визначали її шлях на зорі незалежности, стала як дитина, що хворіє через безпорадність своїх батьків. Щоправда, **Микола Горішній** з Нью Джерзі дотримується іншої думки, бо у своєму вірші „На свято волі України" пише:

Радіймо всі нині,
Велике в нас свято –
В усій Україні
Радости багато.

Від Миколи Горішнього надійшов також вірш „Ти в моєму серці". Інший читач – **Іван Павлюк** з Трентону, Н. Дж., надіслав сумного вірша „Чорне шоу", написаного під враженням трагедії на летовищі біля Львова.

До львівської трагедії повертається у листі до редакції **Андрій Ружон** з Пенсильванії, який пише, що у день авіокатастрофи американські телекомпанії передавали повідомлення про неї, а українські програми „Контакт" і „Українські мельодії" не спромоглися оперативно внести відповідні зміни і показували веселі танці. Тільки на третій день радіо „Нині" передало жалібну програму.

Проф. **Любомир Баран** з Ворену, Миш., уточнює, що при описах огранізованого комуністичним режимом голоду в Україні 1932-33 років не слід забувати й про подібний голодомор у 1921-22 роках, який теж був злочином проти України.

Лариса Кий з Пенсильванії переслала відкритого лист львів'янок Володимири Сеник, Ірини Калинець, Стефанії Шабатури і Ярослави Гасюк-Крижанівської до міського голови Львова Л. Буняка (див. також ст. 13 в цьому числі „Свободи"), у якому висловлено критику публікації в міській газеті „Ратуша" з приводу конфлікту довкола Пантеону польських вояків. Авторки повертають читачів до історії руйнувань за наказом В. Щербицького цвинтарів українських стрільців і євреїв-стрільців УГА, до нинішнього руйнування юдейсько-караїмського цвинтаря і закликають усі розмови про польський цвинтар, який, пишуть вони, має бути впорядкований, вести з урахуванням історичної пам'яті та національної гідности українців.

Нові поезії надіслали **Неоніла Медвідь** з Гартфорду, Кон., **Віктор Євтушенко** з Харкова, а **Любомира Крупа** з Моріставну, Н. Дж., переслала нові вірші Марії Гуменюк і Веніаміна Дужинського.

Лет часу заохочує старших віком людей до писання спогадів, тож **Осип Панчишин** з Чикаго надіслав два спогади з минулого – до 60-річчя УПА і про повоєнне перебування українців в Тунісі. **А Михайло Ковальчин** з Філядельфії написав зворушливий спомин про перебування в його домі св. п. Патріярха УПЦ Київського Патріярхату Володимира (Василя Романюка) в травні 1989 року, коли Патріярх Володимир узяв участь в XX з'їзді Головної управи Товариства вояків УПА у Філядельфії, де звернувся до ветеранів з вітанням.

Новини з Києва стали темами листів **Катерини Довгань-Михайлишин** з Балтімору (вона надіслала світлини з огляду скульптури Папи Івана Павла II у Києві, автором якої став її батько Борис Довгань) і **Сергія Бруня** з Києва (він повідомив про відзначення в столиці України 95-річчя від народження Олега Ольжича).

Дослідник наукових проблем **Андрій Войнов** з Харкова у надісланій статті „Старі таємниці нового тисячоліття" викладає свій оригінальний погляд на походження Місяця і його вплив на стихійні явища земного життя.

Священик **о. Маріян Костик** з Ґлен Спей, Н. Й., розповідає про медичний препарат „Амітозин", який у Києві створив лікар Анатолій Потопальський для лікування хворих на рак.

Яків Аскольд Ємець з Арізони висловлює надію на об'єднання УККА і УАКР, а також шле побажання успішної праці новому проводові УНСоюзу. Шлють родинні вітання **Шатковські** з Черкас своєму дідусеві Іванові Чуту, який проживає в Провіденсі, Р. Ай., з нагоди його 80-ліття.

Анатолій Іващенко зі штату Вашінгтон подякував за опублікування його статті „Я довіряю „Свободі" (ч.30), але зауважив, що в одному місці замість „викупити компромат" написано „викинути", що змінює сенс речення.

На публікацію О-КИ „Про повернення додому" (ч. 30) відгукнулися **Неля Левицька Ґерус**, яка надіслала касету зі записами пісень її батька – бандуриста і диригента хорів Романа Левицького, а також **„колишній львів'янин"** (так підписано листа) зі Стемфорду, Кон, який надіслав ще одного львівського віршика польською мовою, який починається „Гуляй, брате, гуляй, як музика грає".

Що для мене значить Україна?

Так судилося, що я змушена жити далеко від України. Хоч покинула я Батьківщину дитиною, але вже у свідомому віці, так що добре пам'ятаю її та сумую за нею. І мені здається, що саме завдяки цій відстані гостріше відчуваєш свою належність до нашої молодої держави, вболіваєш за неї, за долю українського народу, відчуваючи себе його частинкою.

Вивчаючи історію України, я не перестаю дивуватись тому, як український народ із давніх давен прагнув до свободи і незалежности, віками йшов до цього від неволі та рабства. Багато далеких і близьких держав не полишали намірів захопити українські родючі землі та природні багатства, пригнобити наших людей та змусити їх працювати на себе. Не дивлячись на такі нелегкі, іноді трагічні сторінки в історії України, наша земля подарувала світові геніїв-самородків, імена яких відомі далеко за її межами. Це князі Ярослав і Володимир, поети Тарас Шевченко, Леся Українка та Іван Франко, багато інших відомих і маловідомих патріотів-українців, які прославили свою землю, збагатили її своїми талантами.

Наближається 11-та річниця, коли після розпаду Радянського Союзу моя рідна Україна обрала шлях до свободи і незалежности і прямує цим шляхом поборюючи великі протистояння, до своєї святої цілі.

Постійно цікавлячись долею України, ми, українці, які живемо за її межами, вболіваємо за неї, спостерігаючи за тим, як нелегко Україні йти обраною стезею, долаючи перешкоди на цьому тернистому шляху. І наш обов'язок – підтримувати волелюбний, державницький поступ нашого народу. В Україні є всі задатки для того, щоб стати, врешті-решт, цивілізованою европейською державою, рівною до своїх західних сусідок. Вигідне геополітичне розташування, кліматичні умови і природні ресурси, працелюбний народ, налаштований до миру – чи це не запорука успіху?

Юлія Каплун біля порічок в гостях у бабусі нинішнього року в селі Чапаєвці на Київщині.

Я мрію про той час, коли мудрі політики і державні діячі зможуть вивести Україну на ту орбіту, якої вона заслуговує у світовій спільноті держав. І тоді до цієї перлини древности та сучасної культури потягнуться люди з усього світу. А рівна серед рівних, вільна серед вільних Україна відкриває обійми для кожного, хто прийде на її землю з миром, відкритим серцем і щирими помислами. Для цього кожен із нас має берегти славні українські традиції, гордо заявляючи всім – я українець!

Юлія Каплун,
член 269-го Відділу УНСоюзу
Джерзі Сіті, Н. Дж.

Для української церкви у Кракові

„Свобода" вже повідомляла, що влада польського міста Кракова віддала, через 51 рік, українській греко-католицькій громаді церкву св. Норберта. Але оскільки отці-салетини, римо-католицькі монахи, які користувалися цією церквою, змінили інтер'єр на свій лад, виникла потреба відбудувати колишній іконостас.

На звернення пароха церкви св. Норберта о. Михайла Фецюха до західньої української діяспори відгукнулася управа Товариства „Лемківщина" у Ворені, Мишиґен. У своїй відповіді керівники управи написали до Кракова:

„Управа і все членство на Ваш заклик приділює пожертву 1,000 дол. на відбудову української церковної святині у Кракові. Ми просимо відзначити наш подарунок відповідною пам'ятковою плитою – Ліда Колодчин, голова управи, Іван Совірка, скарбник".

о. митрат **Михайло Фецюх**
Краків

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

До уваги українських мистців – проєкт різдвяних карток 2002–2003

Здавалося б, що думати про Різдво 2002–2003 року ще дуже завчасно, але Український Народний Союз підготовляє вже восьме річне видання різдвяних карток. Усі ці роки, спонзоруючи проєкт різдвяних карток, УНСоюз має на меті сприяти українським мистцям у їхній праці та здобути фонди для посилення громадських і культурних проєктів та Союзівки.

Ми ласкаво просимо українських мистців взяти участь у цьому проєкті і надсилати свої твори для репродукції. Під розгляд беруться твори різних жанрів (оливні, акварелі, дереворити, керамічні кафлі), пов'язані з темою Різдва. У минулі роки УНСоюз мав нагоду видати твори мистців – Ярослава Адамовича, Марти Анни, Богдана Божемського, Юрія Віктюка, Тані Гаєцької, Якова Гніздовського, Петра Головатого, Марії Гарасовської-Дачишин, Михайла Дмитренка, Наталії Йосипчук, Олександра Канюки, Юрія Козака, Яреми Козака, Мокі Кокоріс, Данила Коштири, Зеновії Кулинич, Віталія Литвина, Андрія Мадая, Люби Максимчук, Романа Марковича, Леоніда Молодожанина, Лідії Палій, Аки Перейми, Ореста Поліщука, Лідії Пясецької, Мирона Рижули, Марти Савчак, Христини Сай, Романа Сметанюка, Ярослава Стадника, Олени Стасюк, Ірени Твердохліб, Галини Титли, Юлії Ткачук, Юрія Тритяка, Андрія Хомика, Марти Цісик та ін.

Цього року УНСоюз плянує видати близько 120 тисяч карток. Дохід призначений на потреби Союзівки та Української Народної Фундації.

Українська Народна Фундація створена при УНСоюзі у 1992 році з метою нести допомогу українській громаді, сприяти гуманітарним, культурним та освітнім програмам у США, Україні та Канаді. Українська Народна Фундація має статус 501 (c) (3) і всі пожертви на Фундацію можна відтягати від податку.

Маючи на увазі цьогорічний проєкт різдвяних карток, УНСоюз радо вітає від громадянства усі поради і думки. Для репродукції приймаються оригінальні твори мистців, фотографії або плівки. Їх треба висилати до Головної канцелярії на подану внизу адресу не пізніше 30 вересня ц. р. За додатковою інформацією просимо звертатися до Оксани Тритяк, координатора особливих проєктів, на адресу: Oksana Trytjak, UNA 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054. Тел. (973) 292-0900, дод. 3071. Електронна пошта: okrys@yahoo.com

Оксана Тритяк,
координатор особливих проєктів та братської діяльности

Помер Богдан Ясінський (1923–2002)

Св. п. Б. Ясінський

Несподівана смерть Богдана Ясінського, яка зустріла його в часі відвідин рідної України, на шляху до Києва, 28 липня ц. р., є великою втратою не лише для родини покійного, але для усієї нашої спільноти.

Св. п. Б. Ясінський народився в Івано-Франківську 1 січня 1923 року. У студентські роки щирий патріотизм привів його до I Дивізії УНА, йому пощастило вийти живим після трагічного бою під Бродами. Після закінчення війни він розпочав студії в УВУ у Мюнхені, які закінчив вже в США ступенем маґістра в університеті Джорджтавн у Вашінґтоні. У тому місті залишився жити постійно, працюючи довгі роки в Конґресовій бібліотеці – аж до 2001 року, коли вік дозволив йому піти на відпочинок. І всі ці довгі роки праці в Конґресовій бібліотеці він посвятив розвиткові українського відділу, здійснивши низку цінних досліджень із українською тематикою. Десятиліття його праця над покажчиком „Літературно-наукового Вісника" із 10000 гаслами, що появилася заходами Наукового Товариства Шевченка, якого активним членом був Б. Ясінський – це вершина його наукових успіхів. Її було представлено українській публіці Нью-Йорку і Києва минулого року.

Б. Ясінський був відомий не лише як науковець-бібліотекар, але і як активний член нашої громади, посвячуючи особливо багато часу для Українського Народного Союзу, понад 25 років як голова Округжного Комітету УНС в Балтиморі-Вашінґтоні і голова 15-го Відділу у Вашінґтоні. Він був також активним членом української католицької церкви у Вашінґтоні та членом Патріярхального товариства. У 80-их роках він був головою Товариства українських бібліотекарів та активним в українському шкільництві, роки був директором „Рідної школи" у Вашінґтоні.

Залишив у смутку дружину Тетяну і троє дітей, як і три сестри – усі в США.

Згідно із останньою волею св. п. Б. Ясінського, він був похований у родинному гробівці у Княгинені біля Івано-Франківська.

Екзекутивний комітет УНСоюзу і все членство висловлюють щирі співчуття родині покійного.

Вічна йому пам'ять!

Літня зустріч активу

ДІТРОЙТ, Миш. – Дітройтська Округа УНС кожного року влаштовує літні товариські зустрічі активу УНС на оселі „Діброва". Така зустріч відбулася 20 липня. Ділову частину відкрив голова Округи д-р Олександер Серафин. Хвилиною мовчанки вшановано трьох померлих членів Округи. О. Серафин поділився інформаціями про працю УНСоюзу, зокрема наголосив на потребі придбання нових членів та збільшення чи радше досягнення визначених квот, особливо у Канаді, де придбання нових членів відсутнє. Йшла мова про проблему Союзівки, де потрібний новий капітал. У дальшій частині програми голова Світового патріярхального товариства Василь Колодчин поділився думками про Собор УГКЦ, у якому він брав участь. Собор відбувався у Рудні, біля Львова, у приміщенні Духовної семінарії УГКЦ.

Ніна Василькевич прочитала власного авторства „Усміхнений щоденник", у якому передала свої спостереження з Конвенції УНС у Чикаґо, а Віра Крива прочитала кілька коротких гуморесок.

Зенон Василькевич

Учасники зустрічі активу УНСоюзу на оселі „Діброва".

Шановні читачі!

Якщо ви хочете своєчасно вмістити у „Свободі" статті про події громадського життя, просимо надсилати їх до редакції впродовж двох тижнів після їхнього проведення.

Заклики, звернення, повідомлення щодо подій, які мають відбутися, просимо надсилати не пізніше, як за три тижні до їх проведення.

Для прискорення пересилання матеріялів можна користуватися електронною поштою. E-mail редакції: svoboda@att.net

З питань опублікування у „Свободі" жалібних повідомлень і некрологів просимо звертатися до керівника відділу оголошень і реклями Марійки Осціславської. Тел.: (973) 292-9800, дод. 3040.

Зазіхання на нашу історію

В українському видавництві „Мистецтво" вийшла книжка, спрямована проти Української Православної Церкви Київського Патріярхату.

Духовне життя, – саме міру духовности, її силу – годі оцінити з чисто земного погляду. Духовне явище потребує духовного зору, якому відкривається недоступне для звичайних очей. Тому входячи в цю тему, не досить посилатися на світські авторитети, і просто неможливо не брати до уваги те, про що кажуть нам рідкісні, унікальні люди – ясновидці. А вони кажуть, що Україна має святиню, яка буквально випромінює первісно закладену в неї духовну енергію, тому цей центр вийнятково важливий для українського відродження, для морального оздоровлення державного і всього суспільного життя.

Цією особливою і незамінною святинею є Києво-Печерська Лавра. Так стверджує, наприклад, російський містик, прямий родич нашого Шевченка (правнук його брата Варфоломія) Данило Андреєв у „Троянді світу", подібне читаємо в духовній історії України, як її бачить сучасний київський вчений-релігієзнавець Юрій Канигін.

Власним шляхом прийшов до цього ж відкриття один з найрелігійніших українських дисидентів, якого вбила безбожна совєтська система, – Валерій Марченко. Ось уривочок з його надзвичайно проникливого, осяяного мудрістю і вірою дослідження:

„…Києво-Печерський монастир, згодом лавра, від свого першого дня посідав осібне місце серед численної решти. Це почесне старійшинство зумовлював, насамперед, демекратизм обителі. Адже на відміну від ктиторських, тобто створених на кошти благодійників, Києво-Печерський монастир був заснований „не від чинів та багатств", а „слізьми, потом, молитвами та ревністю".

Це братство об'єднаних найгуманнішими ідеалами людей становило складну ідеологічну, культурну, економічну організацію, що мала визначальний вплив на розвиток суспільства. Нестор-літописець, чиїм трудам ми завдячуємо, що з праху віків до нас долинув голос самовидця, – чи не найоригінальніша постать у букеті талантів, виплеканим тодішнім чернецтвом. З мітичних антів, скитів, праслов'ян викарбувалася Київська Русь…".

Від тих далеких часів ні Лавра не зійшла зі свого місця, ні люди довкола неї. Вони лише змінили, з відомих причин, самоназву – з русинів стали українцями. Але вони, їхні діти, внуки і правнуки, і ніхто інший, ту першу печеру, яку в середині XI сторіччя Іларіон викопав для молитов біля Берестова і в якій преподобний Антоній розпочав чернечі подвиги, розбудовували протягом дальших віків, мурували і оздоблювали пишні храми, дзвіниці, брами, покривали стіни фресками, безцінною мозаїкою.

З Лаврою пов'язана освітня діяльність митрополита Петра Могили, меценатами Лаври, будівничими її церков були найславніші українські гетьмани.

Характеристичний російський слід починається хібащо у 1169 році, коли святу Лавру пограбував Андрій Боголюбський… Його злозачаті нащадки-більшовики невдовзі після „жовтневої революції" загарбали найцінніші лаврські реліквії, у 1926 році взагалі закрили монастир, а в 1941 році знищили найбільшу дорогоцінність Лаври – церкву Успіння, – підступно, підло, зваливши злочин на „німецьких окупантів".

Оскільки верхівка Російської Православної Церкви ревно виконувала ролю слуги спочатку російського царизму, а потім – антихристиянської совєтської держави, і це відомо з безлічі неспростовних фактів, зокрема з українського минулого, то дивним і неприродним сприймається сьогоднішнє панування московського православ'я в Києво-Печерській Лаврі.

І ще дивнішим є намір Московської патріярхії виправдати і увічнити свою присутність в Лаврі історією – її інтерпретацією.

Київське видавництво „Мистецтво" з кінцем минулого року видало 1-ий том тритомової російськомовної монографії „Історія Кієво-Пєчєрской Лаври", автором якої є ігуменя Серафима. Ця праця ще не дійшла до редакції „Свободи", однак нам пощастило, що друкувалася вона у Пряшеві, на Словаччині, і одним з найперших її читачів став відомий пряшівський україніст, закордонний академік Академії Наук України д-р Микола Мушинка. Він відгукнувся на це видання у львівському журналі „Патріярхат" (число за липень-серпень) – і його оцінці ми маємо всі підстави довіряти.

Отже, визнаючи, що „автор є прекрасним спеціялістом з питань історії Києво-Печерської Лаври", д-р Мушинка стверджує, що „монографію написано й видано з політичною метою 'науково' обґрунтувати ідею, що Києво-Печерська Лавра у жодному разі не може підлягати Київському патріярхатові, лише Московському". Цитуємо рецензента: „Якщо попередні розділи мали релігійний, науковий та культурно-громадський характер, то останній – 'Лавра – свєточ хрістіанской ґосударствєнності" є відверто політичним.

Дослідниця тут аналізує взаємини Церкви і держави, доводячи взаємопов'язаність цих структур в XI-XIII ст., що ілюструє низкою фактів. Київська Русь для неї не асоціюються з нинішньою Україною, а з Російською імперією або Радянським Союзом. Усе руське для неї – російське ('русскоє', 'нашє' 'отєчєствєнноє'), одне слово – московське. Терміни 'Україна', 'український' автор оминає вживати навіть у регіональному значенні".

Тенденційність авторки така неприхована, що хоч цей 1-ий том присвячений домонгольському періоду Церкви, дослідниця знаходить історичні паралелі, щоб принизити Главу УКЦ Київського патріярхату Філарета – посмів, бач, відокремитися від Москви! – і всіляко вивищити в очах читача Митрополита Володимира Сабодана: окрім лестивих похвал, книга вміщує аж чотири його портретні фотографії, кожна на цілу сторінку. Заслужив – живучи в Україні, не бачить ні її народу, ні української культури, ні мови, ні непофальшованої шовіністами історії.

Д-р Мушинка закінчує свою рецензію:

„'Не було, нема і бути не може Української Православної Церкви без Московського патріярхату',– стверджує ігуменя Серафима згідно з офіційною політикою сучасної Російської Православної Церкви і Російської держави – у книжці, виданій не десятому році незалежної України, в столиці Української держави, в найвизначнішому українському видавництві „Мистецтво" (ця назва є єдиними словом у монографії). А Україна мовчить…".

Петро Часто

Це була трагедія України

З відкритого листа до Президента України Л. Кучми

З прикрістю прочитали ми в українській пресі про очікуване відзначення 350-річчя Переяславської козацької ради 1654 року. Екзекутива, Головна управа і все членство найбільшої і найстаршої жіночої організації США – Союзу Українок Америки – здивовані і стурбовані наміром відзначати цю річницю святкуванням. Її треба пригадувати, як одну із найбільших трагедій нашого народу, коли розпочалося руйнування української культури, науки, церкви та поневолення України на 330 років. Треба відправляти Панахиди за безліч жертв.

Ми прочитали у пресі також повідомлення, що уряд України вирішив узгіднювати шкільні підручники історії з Росією. Нас це дуже стурбувало. Союз Українок Америки від початку свого існування при кожній нагоді інформував американський світ та міжнародну громадськість про трагедії, заподіяні нашому народові Росією, а опісля – Радянським Союзом. Україна – це окремий від російського народ, який має свою довголітню історію, мову і культуру.

Вважаємо недопустимим, щоб вільна демократична Україна узгоджувала свою історію з Росією, чи будь-якими сусідніми державами. Шкільні підручники з історії повинні віддзеркалювати правдиву історію українського народу, а не продиктовану або узгоджену урядами держав, які довгі роки поневолювали наш народ.

Ірина Куровицька,
голова Союзу Українок Америки,
Марта Данилюк,
секретар

30 липня 2002 р.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відзначено 40-ліття „гуцульської" церкви

ГАНТЕР, Н. Й. – 4 серпня колишні та сьогоднішні українці Гантеру урочисто та багатолюдно відзначили 40-річчя церкви св. Івана Хрестителя. Ця церква, побудована у гуцульському стилі, на високому горбі, руками українських майстрів, прикрашає усе довкілля. Нею постійно милуються усі подорожні, шлях яких пролягає поблизу.

На свято зібралося багато українських шанувальників Гантеру, а „гуцульська" церква не могла помістити усіх вірних. Архиєрейську Службу Божу відслужив частий бувалець Гантеру Владика Василь Лостен, у сослуженні пароха церкви о. Юрія Стеця та при співі усіх вірних.

Після закінчення Богослужби понад 200 осіб, давніх та сьогоднішніх мешканців Гантеру, зібралися на святковій трапезі, яка відбулася біля церкви під великим шатром. Трапезу приготовив парафіяльний комітет, до якого ввійшли постійні мешканці Гантеру. Бенкетом провадив інж. Любомир Зєлик, який попросив на початок Владику Василя Лостена промовити молитву та сказати вітальне слово. Згадали тих, без кого не могло б відбутися це свято, а саме д-ра Богдана Макаревича, Володимира Кобзяра, М. Черешньовського, Марію Вижницьку та інших, кого вже немає в живих. Окремо Владика Василь привітав почесного гостя – будівничого церкви св. Івана Хрестителя Юрія Костева. Любов Волинець – редактор пропам'ятної книги про український Гантер (написана українською та англійською мовами, в найближчих днях вона буде до набуття) – докладно розповіла про це видання. Ведучий інж. Л. Зєлик подякував усім, хто доклав руку до розквіту українського Гантеру та його скарбу – церкви, якою можуть усі пишатися.

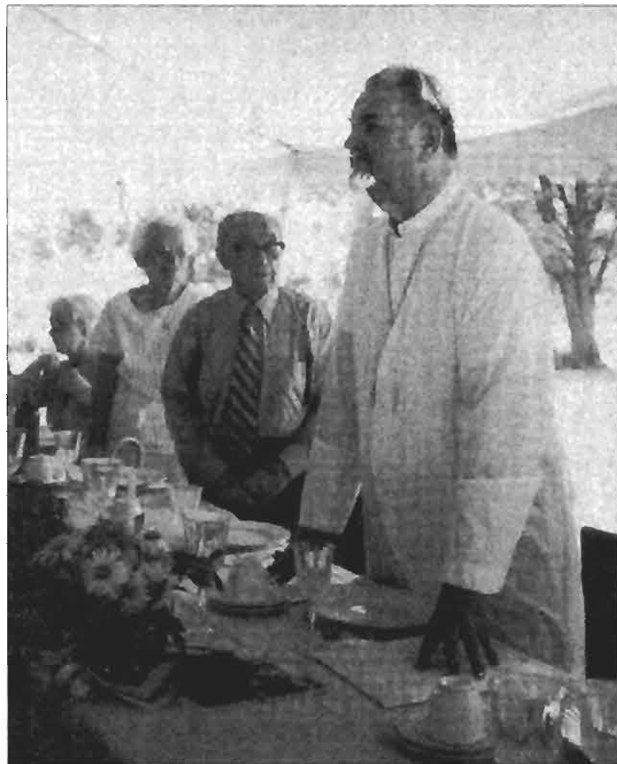
У мистецькій програмі провід перебрала Наталія Соневицька. Виступили Анна Бачинська – сопрано, Тарас Кушнір – бас-баритон, Галина Вашкевич – скрипаль і сама Н. Соневицька з добіркою коломийок та веселих віршів. Програму закінчили привіти – письмові та усні – разом із щедрими фінансовими пожертвами на церкву св. Івана Хрестителя.

Владика В. Лостен запросив Мар'яна Коця, відомого мешканця Гантеру та широко знаного добродія, щоб вручити йому медалю з нагоди відвідин Папи Івана Павла II у Львові за його відданість Українській Церкві. Подякою подружжям Ринасевичів, О. П'ясецьких та усім, хто підготував святкування 40-річчя церкви в Гантері, і спільною молитвою, що її перевів Владика В. Лостен, закінчено цю імпрезу. Участь у ній цілого грона молоді дає запоруку, що українська громада в Гантері буде процвітати і в дальші роки.

О. Кузьмович

Майбутні провідники українського життя у Гантері.

Владика В. Лостен за святковим столом.

Контейнер з подарунками відправлено в Рудки

МОНТКЛЕР, Н. Дж. – Хоча впродовж останніх тижнів у Нью Джерзі було спекотно, Богдан Гайдучок працював протягом усього червня щодня, упорядковуючи устаткування старечого будинку перед відправленням його до шпиталю в Рудки, Україна. Це устаткування, на пропозицію д-ра Марка Олесницького, власник щойно закритого старечого будинку подарував йому. Знаючи, що Б. Гайдучок уже понад 10 років здійснює проєкти, пов'язані з гуманітарною допомогою дітям і сиротам в Рудках та в Самборі, д-р М. Олесницький порадив йому спільно використати цей подарунок.

Б. Гайдучок і д-р М. Олесницький звернулися до ЗУАДКу і Ліда Мельник допомогла втілити цей проєкт у життя. До меблів зі старечого будинку було долучено 75 пакунків з одягом, взуттям, постіллю. Кожну річ дбайливо готували для пересилки добровольці з 18 Відділу СУА під керуванням Христі Дебарі, з активною участю д-ра Мілі Олесницької. Серед них – Соня Цапар, Геня Цікало, Уляна Кобзяр, Ліда Крамарчук, Ґлорія Стекович, Каміля Гук. У чищенні, пакуванні й вантаженні контейнера Б. Гайдучкові допомагав також Роман Масієр. Речі поміж людьми збирали Ірена Вірщук, Оксана Бачинська і Юрій Гайдучок.

Успіх був чудовий: ліжка блищали, інвалідські візки були, як нові, всі меблі, іграшки, велосипеди, справно функціонували. На додаток долучили пакунки з англомовними підручниками, книжками, механічні і електронні гри. 29 і 30 червня контейнер був повністю завантажений. Під проводом Богдана Гайдучка і д-ра Марка Олесницького його пакували Тарас Олесницький, Лев Гайдучок, Володимир Кульматицький, Роман Масієр, Олег Бередяк та інші.

27 липня контейнер вирушив в Україну в розпорядження Рудківської поліклініки. Світляна Ференц із місцевого відділу Союзу Українок і директор поліклініки д-р Оксана Гнип допоможуть Б. Гайдучкові простежити, щоб усе дійшло за призначенням.

Каміля Гук

Усе майно закритого старечого будинку завантажено до контейнера. На фото: д-р Марко Олесницький (зліва), Богдан Гайдучок (справа), урядник дому з сином – посередині.

Молодь вірна рідній Церкві

55-та Конвенція Української Православної Ліґи УПЦ в США

БОСТОН, Мас. – Старший і молодший відділи Української Православної Ліґи були господарями 55-ої конвенції, що відбувалася від 17 до 21 липня. Представники відділів УПЛіґи з цілої країни зібралися тут, щоб розділити одні з одними свої віру, дружбу та розваги. Міський голова Бостону Томас Меніно привітав делеґатів і заохотив їх використовувати все найкраще, що пропонує одне з найстаріших міст Америки. Було чимало привітань і від інших представників влади міста і штату.

Голова УПЛіґи Дарія Пишко сердечно привітала присутніх. Дальші вітання складали: Джан Мещишин – голова Молодшої УПЛіґи, архимандрит Андрій – настоятель парафії св. Андрія в Бостоні, голова Організаційного комітету конвенції Сандра Кондратюк та Валентина Ґеба, Юлія Нари і Таїса Прістер – співголови Організаційного комітету Молодшого відділу УПЛіґи.

Відкриття було особливо радісним, оскільки молодь творила більшість на першій сесії. А це само по собі говорить і про неї і про ясну перспективу Української Православної Церкви в США, що УПЛіґа дотримується свого гасла: „Присвячена Церкві і віддана її молоді".

Другий день конвенції розпочався Літургією, під час якої Владика Антоній звернувся до делеґатів конвенції, передаючи їм найщиріші привіти від Митрополита Константина, який, вперше за десятиріччя, не зміг бути присутнім на конвенції УПЛіґи з причин здоров'я. Владика Антоній закликав делеґатів задуматися над славним Преображенням Господнім, яке говорить нам: „Наш світ оточений чудом Божественної тайни. Нам дано увійти у цю велику тайну любови і віри. Нам дано прийняти з любов'ю тайну Царства Божого, що існує всередині нас, так, щоб вона просвічувала в наше життя служіння з любов'ю". Співали на Літургії учасники конвенції Молодшого відділу УПЛіґи під умілим керуванням Лариси Садової, члена бостонського відділу.

18 липня делеґати розділились на декілька конвенційних комісій – на комісію кандидатів у священики, освітню, номінаційну, комісію християнського благодіяння та місій, засобів і способів праці з молоддю. Ці комісії мали нагоду позитивно обдумати сучасний стан УПЛіґи і УПЦеркви, зробили кілька резолюцій та доцільних порад, які спричиняться до розвитку Ліґи і Церкви.

В п'ятницю, 19 липня, учасники Молодшого відділу УПЛіґи відвідали монастир Преображення, де мали змогу зустрітися з чернечою громадою, що безупинно молиться до Милосердного Господа за все людство. Для учасників Старшого відділу день розпочався спільною молитвою і Євангельською лекцією, зачитаною ієромонахом Джошуа, який говорив про значення євангелізації і про ролю справжнього православного християнина у щоденному житті даної громади. На пленарній сесії вищезгадані комісії подавали свої звіти всьому зібранню на затвердження. Затверджено пляни на наступний рік для розвитку УПЛіґи, такі справи, як стипендійний фонд, видання, діяльність молоді, місійні проєкти, освітні семінари і програми.

Хоч на цьому офіційна частина конвенції закінчилась, програма продовжувалась. В суботу, 20 липня, започатковано Акафистом до Почаївської Божої Матері.

Відбулася ще одна лекція ієромонаха Джошуа, в якій він підкреслював важливість засвідчення Христового вчення у нашому щоденному житті. Делеґати обдарували о. Джошуа дарами на підтримку його місіонерської пастирської праці у Північній і Південній Каролайнах.

Увечорі відбулись найбільш очікуваний бенкет та святковий баль. На початку бенкету ведучий програмою д-р Алек Данилевич представив новообраних членів управ Старшого і Молодшого відділів УПЛіґи. Зачитано привіти від Надії Мірчук – голови Об'єднання українських православних сестрицтв, яка закликала членів УПЛіґи з'єднати їхні зусилля в утворенні Історично-наукового комплексу у Савт-Бавнд-Бруці. Під час балю грав ансамбль „Буря".

В неділю архиєрейську Службу Божу очолили Високопреосвященні Архиєпископи Антоній і Всеволод, у сослуженні декількох священиків. Опісля делеґати мали прощальний обід і концерт групи „Бараболя", що подобався особливо молодшим учасникам і поширив знання української мови деяких делеґатів із четвертої ґенерації православних українців.

Коли сонце кидало свої останні проміння цього гарячого літнього дня, 55-та конвенція УПЛіґи доходила до кінця. Молодь їхала на Конвенцію підлітків, що розпочиналася на таборі Всіх Святих, старші поверталися додому. Всі казали „До побачення", а не „Прощайте", бо ж за одинадцять місяців буде наступна, 56-та конвенція, цим разом у Палос-Парку, Ілиной.

Відділ зовнішніх стосунків
Української православної ліґи в США

Молоді учасники 55-ої Конвенції Української Православної Ліґи в Бостоні.

9 – 12 вересня: чергова зустріч реґенсбуржців

За неписаною традицією колишні „реґенсбуржці" влаштовують цього року товариську зустріч на Союзівці 9 – 12 вересня. Ми сподіваємося, що невидимі нитки своєрідної дружби і цим разом притягнуть багатьох на Союзівку, бо хоч кожен живе своїм власним життям, має власні родинні, товариські і громадські обов'язки і турботи, але в колі давніх друзів може знайти почування, які важко окреслити чи навіть якось пояснити. Ми не тільки з приємністю згадуємо спільні молоді роки, але й усвідомлюємо їхню унікальність та вплив на наші душі. А той вплив є багато сильніший, ніж ми колись собі уявляли. З одного боку, це воєнні переживання з дитячих літ, втеча від „визволителів", переховування від репатріяції, часте недоїдання і різні побутові проблеми, а з другого – шкільна „пристань", в якій гартувалася молодь з усієї України. Багато з пережитого описано в книзі „Реґенсбурґ 1945 - 1949", яка вийшла 1986 року. Тепер плянується „продовження" книги – спроба огляду півстоліття, що минуло після „таборової доби". За подальшими інформаціями звертайтеся до Василя Луцького. Тел.: (845) 634-9353.

До побачення на Союзівці!

Людмила Ярко-Почтар

Про пам'ятник жертвам Голодомору у Вашінґтоні

До відзначення 75-ої річниці Великого голоду в Україні конгресмен С. Левін (Д., Миш.), з допомогою УНІС, представив законопроєкт щодо побудови пам'ятника жертвам голодомору у Вашінґтоні та зібрав 44 підписів співспонзорів цього законопроєкту. Документ буде поданий на обговорення Палати Представників Конґресу США. Пам'ять про жертви цього совєтського злочину проти українського народу не повинна загубитися.

Українська Національна Інформаційна Служба (УНІС) закликає українсько-американську громаду зконтактуватися зі своїми представниками у Конгресі та привернути їхню увагу до цього питання. Листовно, факсом або електронною поштою зверніться до своїх конгресменів та попросіть їх стати співспонзорами законопроєкту побудови пам'ятника жертвам голодомору. Для того, щоб зконтактуватися з Вашим представником у Конґресі електронною поштою звертайтеся на http://www.house.gov/writerep. Якщо у вас виникнуть будь-які питання, просимо звертатися до бюра УНІС, телефон (202) 547-0018, або надсилайте електронні листи за адресою unis@ucca.org.

УНІС

Прощальний вечір на честь директора школи

„Запорізькі козаки" вітають „гетьмана" Петра Лещишина.

РОЧЕСТЕР, Н.Й. – 15 червня українська громада міста разом з учителями, учнями та батьками з Рідної школи ім. Тараса Шевченка влаштовували прощальний вечір на честь директора школи Петра Лещишина, котрий протягом 22 років вміло і віддано провадив школою. Під звуки його улюбленої стрілецької пісні „Ой у лузі червона калина" до залі при церкві св. Йосафата ввійшли директор з дружиною Марією.

Вступне слово промовив Володимир Захарків, голова відділу УККА, колишній учень школи. Петра Лещишина вітали о. Юнг і Стефанія Лаба, колишня вчителька Рідної школи. Було зачитано привітання від голови Шкільної ради при УККА д-ра Євгена Федоренка, управительки Української федеральної кредитової спілки в Рочестері Тамари Денисенко.

Учителі „Рідної Школи" заспівали для директора жартівливу пісню „Казав наш директор", ансамбль бандуристів „Золоті струни" виконав дві пісні, після чого програму продовжив вокальний ансамбль учнів Рідної школи.

Приємною несподіванкою був вихід „запорізьких козаків", які прийшли вшанувати свого „гетьмана" Петра Лещишина. Ними були переодягнені вчительки Рідної школи. Козаки проголосили почесну грамоту зі словами вдячності до свого „гетьмана-директора", вручили подарунки, головним з яких була булава як символ гетьманування, та заспівали пісню „Ми вчителі Рідної школи" на мелодію пісні „Ми гайдамаки".

Зворушений Петро Лещишин тепло дякував всім присутнім за надзвичайний вечір в його честь.

Жанна Кремінська

Запрошуємо на свято

НЬЮ-ЙОРК. – З нагоди 11-ої річниці незалежности України український національний прапор буде піднятий з 23 по 25 серпня перед найвищим будинком міста „Empire State Building", на розі 34-ої вулиці та 5-ої авеню. УККА висловлює щиру подяку адміністрації готелю „Плаза" за надання можливости підняти прапор перед „Empire State Building".

Підняттям українського прапора ми віддамо честь українцям та американцям українського походження, які трагічно були вирвані з життя страшними подіями 11 вересня.

УККА

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Громадський комітет для відзначення 11-ої річниці Незалежности України щиро запрошує всіх на святочний концерт, що відбудеться в суботу, 24 серпня, о год. 7-ій вечора, в залі УОКЦентру (700 Cedar Rd., Jenkintown, PA). В програмі: український чоловічий хор „Прометей", співоче тріо „Рідна душа" з Клівленду, сопрано Лідія Бичкова і відомий співак Тарас Петриненко з Києва. Святочне слово виголосить Генеральний консул України в Нью-Йорку Сергій Погорельцев. Закликаємо громадянство міста Філядельфії і околиці до численної участи.

Громадський комітет

РОЧЕСТЕР, Н.Й. – Заходами колишніх вояків УПА, при спонзорстві Об'єднаних Організацій і Відділу УККА в Рочестері, плянується відзначення 60-ої річниці УПА. Відзначення ювілею, з відповідною академією, відбудеться 14 вересня (в год. 6-ій вечора), в залі української католицької церкви св. Йосафата при 940 Ridge Road, з доповіддю д-ра проф. Петра Й. Потічного (з Канади) та виступами місцевих мистецьких груп. Цього і наступного дня (в неділю, 15 вересня) відбудеться зустріч колишніх вояків УПА з США і Канади, згуртованих в Об'єднанні колишніх Вояків УПА.

І. Лико

Про відновлення цвинтаря євреїв-стрільців УГА у Львові

Представництво в Україні Американського об'єднання комітетів для євреїв колишнього Радянського Союзу звернулося з відкритим листом до Президента України Л. Кучми з приводу увічнення у Львові пам'яти євреїв-стрільців УГА, про що „Свобода" повідомила в ч. 32. Вміщуємо текст відкритого листа.

Шановний пане президенте!

У Львові завершилося впорядкування польських військових поховань часу польсько-української війни 1918 –1920 рр. Визначення цих поховань як „Пантеону Орлят" – пантеону героїчної слави польської зброї на території України – суперечить Заключному гельсінському актові 1975 року, який задеклярував незмінність кордонів держав Европи, а також суперечить поняттю моральної відповідальности України в пляні оцінки історичних подій. Боротьба українців за свою незалежність закінчилася терором та актами вандалізму з боку польської влади.

Євреї, більшість родин яких проживала на цих землях ще з княжих часів, висловили довіру створеній у Львові 1 листопада 1918 року українській владі. На знак підтримки незалежности України євреї-воїни стали стрільцями УГА.

У Тернополі був створений Єврейський пробоєвий курінь УГА. Євреї-стрільці входили і в інші формування УГА. В Українській галицькій армії було також багато євреїв, які лікували поранених стрільців УГА.

За свою позицію євреї жорстоко постраждали від груп польських бойовиків, які розпочали погроми в Галичині. Лише за два дні у Львові загинули щонайменше 73 особи, серед них – діти і зовсім немічні дідусі.

Майже три тисячі родин єврейських купців, ремісників, службовців були пограбовані дощенту. Людей не лише стріляли, а й били та вбивали багнетами. Жертви погромів були поховані на Янівському єврейському кладовищі у Львові, де був встановлений пам'ятник їм і євреям-стрільцям УГА. Пам'ятник зруйнували фашисти в 1944 році, а комуністична диктатура розташувала на місці поховання паркування машин і заправку пальним. Тому євреї, як і українці, а також поляки (відомий польський діяч Я. Куронь й інші) вважають, що написи на могилах не повинні суперечити історичній правді, а також не повинні зачіпати релігійні та національні почуття нащадків усіх згадуваних учасників минулих подій.

Викликає сумнів, що польські військові поховання – це поховання героїв, оскільки для корінного населення західної України не можуть бути героями ті, хто глумився над їхніми батьками, вбивав невинних людей, чинив мародерство тощо.

З метою встановлення історичної справедливости і гармонізації міжнаціональних відносин пропонуємо:

1. Для оцінки ситуації, яка склалась, і врегулювання всіх проблем, пов'язаних з цим питанням, відповідно до міжнародних норм і законів України створити комісію для врегулювання всіх питань.
2. Разом із спорудженням меморіялу Української галицької армії, відновленням пантеону польським воїнам-орлятам відновити також меморіяльний комплекс єврейським воїнам-січовим стрільцям на території єврейської частини Янівського кладовища у Львові.
3. Створити національний комітет-журі для розгляду проєктів пам'ятників і написів на них.
4. Оголосити міжнародний конкурс на проєкт пам'ятників.
5. Провести широке громадське обговорення проєктів у мерії Львова.
6. Затвердити проєкти пам'ятників на них у мерії Львова.
7. Провести у Львові одночасне відкриття Польського військового меморіялу, Меморіяльного комплексу борцям за волю України та Меморіяльного комплексу єврейським воїнам-січовим стрільцям УГА і жертвам польського погрому.

З повагою

Мейлах Г. Шейхет,
директор представництва

19 липня 2002 р.

Тридцять років тому наш протест „не почули"

З відкритого листа Володимири Сеник, Ірини Калинець, Стефанії Шабатури і Ярослави Гасюк-Крижанівської до міського голови Львова Л. Буняка

У 1971 році, коли за розпорядженням Л. Брежнєва почалося переорювання могил стрільців УГА на Янівському кладовищі у Львові, Р. Братунь, В. Чорновіл, Ірина та Ігор Калинці, Іван та Марія Гелі, С. Шабатаура, Ірина Сеник, Я. Дашкевич звернулися до діючої влади і світової громадськости, протестуючи проти плюндрування національної святині. У своїх листах вони прирівнювали брежнєвську акцію до дій фашистів, які в час війни плюндрували історичний, ще з княжих часів, юдейсько-караїмський цвинтар у Львові. Згадані протести проти брежньовських акції стали одним із пунктів звинувачення і вироку для заарештованих у 1972 році.

У 1976 році ці могили були дощенту знищені за розпорядженням україножера В. Щербицького. У ці роки було стерто з лиця землі і сліди поховань замордованих польськими „оборонцями" мирних євреїв і євреїв-стрільців УГА, які загинули у війні 1918-1919 рр. На місці їхнього поховання було збудовано автостоянку, а потім – й автозаправку. А 600-літній юдейсько-караїмський цвинтар виняткова паплюжиться уже в наш час, незважаючи на звернення відомих представників львівської громадськости і до міської влади, і до Києва, і навіть до Єпископату УГКЦ.

м. Львів, 1 серпня 2002 р.

Фільтраційні табори в Чечні – повернення до нацизму

Силові структури Росії (військо, органи служби безпеки і внутрішніх справ) в ході військових дій проти незалежної Чеченської Республіки Ічкерія утворили так звані „фільтраційні табори", у яких намагаються встановити, чи затримані чеченці не належать до формувань, котрі ведуть боротьбу за незалежність своєї країни. Насправді ці табори перетворилися на місця психологічних знущань і фізичних тортур над мирним населенням. Про це розповідає у своїй статті журналіст Володимир Криловський з Нью-Йорку.

Результати обстежень колишніх в'язнів німецьких концтаборів, проведених у післявоєнні роки, багато в чому збігаються з результатами обстеження чеченськими фахівцями жертв фільтраційних таборів у Чечні – у людей обох категорій спостерігалися стійкі і однакові відхилення в психіці.

Здавалося б, що нацизм не може повторитися, але через півстоліття він знову владно заявляє про себе на очах усього цивілізованого світу, при мовчазному потуранні демократичних держав. Уряди цих держав роблять вигляд, що нічого не діється, хоча інформація про жахіття, що їх чинить Росія у фільтраційних таборах, постійно з'являється в західніх засобах масової інформації, у деяких російських виданнях.

Дехто на Заході намагається уникати цієї теми. Моя перекладачка російських текстів з Каліфорнії – літня інтеліґентна американка, попросила мене не давати їй більше для перекладу цих „тортурних жахів", тому що вона мимоволі починає ненавидіти російських військовиків, а „ненависть, як відомо, бруднить душу". Зручна позиція, чи не правда?

А тим часом у „фільтрах" Чечні (так називають ці табори), а також у „фільтрах", розташованих у прилеглих до неї районах Росії, в'язнів катують струмом, їм заганяють під нігті голки, важким молотом ламають кістки, спеціяльними ударами руйнують печінку, селезінку, нирки... Їх душать, натягаючи на голову поліетиленовий пакет. Ряд інших страшних тортур наведено у доповіді міністра охорони здоров'я Чечні д-ра Умара Ханбієва („Чеченпрес", 02.06.01)).

У квітні 2001 року в Чечні загинув від кулі невідомого вбивці правозахисник Віктор Попков, але він встиг передати у США, до правозахисної організації „Бостонський комітет проти етнічних чисток", інтерв'ю, яке взяв у Рамзана – недавнього в'язня фільтраційного табору в Чернокозові:

Рамзан: *„У квітні 2000 року на бльок-посту в Нових Атагах мене зупинили. Документи мої були в порядку, але росіяни запідозрили в мені бойовика і затримали, по суті лише тому, що я – чеченець. Мене завели в бліндаж і почали бити до непритомности. Очуняв я в тісній бетонній ямі. Там було ще два чоловіки. Вони сказали: „Ти в Чернокозові!". Нас били увесь час. Мене звинувачували в участі у незаконних „бандформуваннях", хоча я ніколи не воював. Допитували, звичайно, три чоловіки: один щось писав, інші – били. Били щодня. Годували раз на день, іноді – два рази. Сухарі і вода, рідше – каша. Я не увесь час в ямі сидів: у покинутому будинку були обладнані камери 4 на 5 метрів, іноді 3 на 2 метри. У них було набито по 20-25 осіб. Камери іноді заливали водою і пускали струм. Коли ми йшли коридорами, нас били кийками чи кованими чоботями. Під час відвідування Чернокозова комісією Ради Европи нас загнали у вагони і кілька діб возили залізницею в різних напрямках. Як знущалися? Припалювали тіло сигаретами і розпеченим залізним прутом, розрізали ножем шкіру на спині. Мені пошкодили шлунок, нирки, зламали ребра, відрізали вказівний палець на правій руці... Я оглух на праве вухо. Я бачив багато чого, розповідати про це дуже страшно... Мої родичі спромоглися зібрати 2.5 тис. долярів і через посередників викупити мене. Добре, що відпустили мене за ці гроші, бо вимагали 5 тисяч".*

За даними Товариства в'язнів фільтраційних таборів (є й таке!), у першу чеченську війну через „фільтри" пройшли 25 тисяч чеченських громадян. З них 1700 були розстріляні без суду, 1580 пропали безвісти, 6420 повернулися додому, але з них 1500 мають відкриту форму туберкульози, а 500 – прикуті до ліжка внаслідок каліцтв, отриманих у процесі катувань.

У другу чеченську війну, за офіційними даними уряду Чеченської Республіки Ічкерія, уже до літа минулого року російські „фільтри" пропустили 80 тис. чеченців (арешти, як і в першу війну йшли винятково за національною ознакою), з яких 20 тисяч безвісти зникли, ще 20 тисяч в'язнів нудилися у фільтраційних таборах, зазнаючи знущань, катувань, безсудних убивств найчастіше навіть без якої-небудь реєстрації (до сьогодні ці цифри виросли майже в півтора раза, повідомляє аґенція „Чеченпрес").

Дуже символічно, що на порозі третього тисячоліття з'явилася така організація, як Товариство в'язнів фільтраційних таборів. В одній з доповідей Товариства є описи катувань, коли в'язня кидали до клітки із собаками, котрі розривали його на шматки, а інших змушували на це дивитися. Іншого в'язня обливали холодною водою і посипали хлорним вапном, потом знову й знову...

Голова і засновник цього Товариства Ваха Банжаєв, полонений командир підрозділу Ічкерії, був кинутий у фільтраційний табір, де йому зламали хребет, заганяли під нігті голки, підвішували за руки, били прикладами по голові... Потім помилково разом з мертвими його відправили в морг, звідкіля його витяг працівник Червоного Хреста, який випадково помітив, що Банжаєв дихає. Сьогодні чеченців на території Чечні знищують одночасно у більш ніж двадцяти фільтраційних таборах, не рахуючи самодіяльних „польових фільтрів", що є практично при кожній військовій частині, і земляних ям, викопаних на кожному бльок-пості. Слід додати ще „фільтри" у прилеглих реґіонах Росії, в'язниці по усій території Росії, куди також завозять чеченців.

Сьогодні Чечня – це всесвітня трагедія. Прогресивне людство світу не повинно прощати Росії її злочинів у Чечні.

УКРАЇНА І СВІТ

Перше десятиліття Галицького Братства

Учасники свята (зліва) Б. Граб, І. Мамчур та З. Врублевський за дорученням зібрання поклали квіти до пам'ятника Т. Шевченкові.

ЛЬВІВ. – Минуло десять років з часу створення Галицького Братства колишніх вояків 1 Української Дивізії УНА. Як відомо, вояки-дивізійники були переслідувані совєтським режимом, але й досі їх, патріотів-борців, не визнано належним чином у своїй державі на урядовому рівні. Про це, а також про те, якими турботами жило Братство, його управа, йшлося на урочистостях, що відбулися у святково прибраній залі Львівської філармонії.

Після спільної молитви вступне слово виголосив голова управи Братства Орест Зелінський. Він, а також голови управ Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської станиць, автор цих рядків, Богдан Стасів, Володимир Малкош всебічно поінформували зібрання про те, що зроблено за десятиліття, з якими труднощами довелося зіткнутись у своїй діяльності, над чим належить працювати у майбутньому.

Значення і ролю створення, бойового шляху Дивізії в історичному контексті у зв'язку з розвитком сучасних політичних процесів у світі (боротьба з тероризмом, перспективи вступу України в НАТО) окреслив у своєму рефераті журналіст Ярослав Якимович.

На важливості правдивого висвітлення значення 1 УД „Галичина" наголошували у своїх виступах представники закордонних дивізійних братств Василь Верига та Святослав Фостун, завідуючий Львівським відділенням Інституту джерелознавства та археографії імені М. Грушевського НАН України Ярослав Дашкевич, заступник голови НТШ Іван Головацький, останній Головокомандуючий УПА полковник Василь Кук, голова Львівського Братства вояків УПА Олесь Гуменюк, голова Товариства політв'язнів і репресованих, син дивізійника Петро Франко, представник Спілки офіцерів України полковник Анатолій Кошель та ін.

Святкову атмосферу в залі посилили артисти-аматори з містечка Комарного під орудою Степана Хміля, які виконали низку духовних, патріотичних творів. Деякі пісні співали разом усі присутні в залі.

Гармонійно вплівся у концертний вінок виступ дочки дивізійного сотника Стефанії Ковалик-Царук, яка виконала ліричні пісні і передала вітання від управи дивізійного Братства з Австралії.

Михайло Бендина,
голова Львівської станиці Галицького Братства колишніх вояків 1УД УНА

Школярі вивчають українську мову та культуру на Прикарпатті

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Літні табори поглибленого вивчення української мови та культури для школярів зі східних регіонів України в Івано-Франківщині організовує та фінансує Українська світова спілка вчителів.

Цього літа на Прикарпаття прибули групи старшокласників зі Севастополя та Краснодару. Кожна група перебуватиме на Івано-Франківщині впродовж 10 днів. Дітей навчатимуть висококваліфіковані педагоги. Основні предмети вивчення – українська мова, література, історія, звичаї і традиції народу, християнська етика, психологічні тренування. Учасники літніх таборів зустрінуться з представниками молодіжних національно-патріотичних організацій регіону.

Учасники літніх таборів, які побували на Прикарпатті минулого року, тепер є студентами провідних вищих шкіл України. Вони навчаються переважно на філологічних та історичних факультетах.

Іван Костюк
Радіо „Свобода"

Книга, яка відкриє Україну

Дорогі закордонні українці!

Завдяки вашій допомозі наприкінці минулого року в Україні видано 1-ий том „Енциклопедії сучасної України" – першої енциклопедії незалежної України.

Перший том ЕСУ схвально сприйнятий науковою та культурною громадськістю України. Чимало наукових та навчальних закладів замовили енциклопедію для своїх бібліотек, ще більше хотіли б її мати, однак у них бракує коштів для придбання її. На жаль, редакційна колегія не може передати до публічних, шкільних бібліотек примірники енциклопедії, оскільки ще має борг перед друкарнею, а головне – потребує коштів, щоб розпочати друк наступних томів.

Наші звернення на урядовців України з проханням закупити ЕСУ для бібліотек не дали бажаного результату. ЕСУ ми розглядали як сучасне об'єктивне джерело для молоді, яка відкриє для себе Україну. Ми хочемо, щоб ЕСУ, в яку вклали працю сотні науковців України та діяспори, не припадала пилом у кабінетах урядовців, а була книгою учителів, студентів, учнів. Тому за порадою голови Фундації приятелів енциклопедії України (США) Володимира Баранецького, який багато сил вклав у проєкт „Енциклопедія сучасної України", просимо вашої допомоги.

Координаційне бюро Енциклопедії сучасної України НАН України перешле оплачені вами примірники 1-го тому ЕСУ у будь-яку бібліотеку школи, університету, села чи міста в Україні та східній діяспорі. Вартість 1-го тому для такої акції становитиме 150 грн. або 28 дол. США, пересилка – 10 грн. або 2 дол. США, всього 30 дол.

Працівники редакції ЕСУ безплатно спакують і відвантажать енциклопедію за вказаною вами адресою або в одну чи кілька шкіл, які надіслали нам прохання про можливість отримання енциклопедії.

У кожний примірник ми вкладемо листівку, у якій буде зазначено: „Цей том „Енциклопедії сучасної України" придбаний за кошти такого-то для такої-то середньої школи чи відповідної бібліотеки або іншої установи, за що ми складаємо добродієві такому-то сердечну подяку".

Ми певні, що Ваш благородний крок по-справжньому оцінять сотні учнів, студентів, учителів, які стануть користувачами енциклопедії.

Ви можете також придбати енциклопедію для власної бібліотеки або для ваших рідних, близьких чи знайомих. Вартість 1-го тому, включаючи пересилку, для жителів зарубіжних країн становить 60 дол. США.

У справі перерахування коштів, рівно ж як і у справі придбання ЕСУ для власних потреб, просимо звертатися до представника Фундації приятелів енциклопедії України (США) Євгена Змия. Його координати: Eugene B. Zmyj, 21 Andover Drive, Short Hills, NJ 07078 USA, tel.: (973) 379-7340, e-mail: ebzmyj@aol.com.

З повагою –
академік **І. Дзюба**,
проф. **Аркадій Жуковський**,
д-р **Микола Железняк**

Літня школа українознавства на Балканах

ПРНЯВОР, Боснія і Герцеговина. – Нинішнього року вже втретє під проводом Української асоціяції творчої інтелігенції „Світ культури", президентом якої є о. Петро Овад, у літній школі відбулись курси українознавства, релігії, історії, географії, пісні, танцю, фолкльору та журналістики. Тільки за два минулих роки школа випустила понад 200 дітей.

Навчальні курси охоплювали три групи дітей і тривали до 11 серпня. У її проведенні допомогли СКУ, Союз жінок Монреалю, Світова координаційна рада освіти та інші.

Школа мала вдумливих, ініціятивних, працьовитих вчителів, які люблять дітей й віддані нашій українській ідеї. Це – Ігор Шевчук – вчитель співу і музики, випускник Львівського музичного училища ім. Ф. Колеси, хореограф Іван Ключковський – випускник Львівського училища культури, Оксана Овад – перша вчителька української мови та літератури в Боснії, випускниця Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, вчителі релігії о. Антон Вербовський зі Словаччини, Сестри-Василіянки – Лукія Гриньох, Григорія Федишин, Вероніка Палюх та о. Мирослав Кернишин, Жан Макаренко – вчитель історії, географії, журналістики, кореспондент Українського радіо з Чернівців.

Учні школи Микола і Антін Чортоловнії, Олександер Хміль з Прнявора, Петро Бачинський з Бані Луки, Єлена Анцігер зі Старої Дуброви залишили в книзі відгуків теплі слова про школу.

Заключним акордом Літньої школи ім. Андрея Шептицького стануть святкування, присвячені сторіччю першої візити Митрополита Андрея до Боснії в 1902 році, що відбудуться 18–19 серпня. Концерт духовно-релігійних та народніх українських пісень в Прняворі, поїздка до Старої Дуброви і Камениці, відвідини місцевости, де колись стояв Каменицький монастир Студитів – програма свята.

Жан Макаренко

Учні школи у Прняворі, Боснія і Герцеговина, зі своїми вчителями і вихователями.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Рушник як символ благословення

Ми настільки звикли до твердження, що рушник завжди супроводжував людину впродовж усього її життя, від народження і до смерти, що сприймаємо його як аксіому. Такий собі універсальний всеохоплюючий атрибут.

Проте, на мою думку, це не зовсім так. Таке розпливчасте трактування не може не викликати сумніву вже з огляду на те, що все в народному мистецтві, в обрядах і ритуалах, аж до найменшої дрібниці, елементу, знаку, мало свій конкретний зміст і призначення, яке знали, поважали й точно дотримувалися, щоб не накликати на себе лиха, тобто дії невидимих злих сил. Як же можна застосовувати рушник у діяметрально протилежних за значенням подіях у житті людини? Що він є насправді і який внутрішній зміст у ньому закладено?

Питання це не нове. Спробуймо проаналізувати його за допомогою народного епосу.

Але спочатку, як своєрідну увертюру, пригадаймо той факт, описаний Павлуцьким, що ще в IV ст. н.е. люди вішали вишиті рушники на священні дерева й молились їм. Зауважмо, що це відбувалося більш ніж за п'ятсот літ до прийняття християнства на Русі. Рушник виступав у ролі посередника між людиною і Вищою силою. Згадаймо також, що сам процес вишивання вважався магією, священодійством. Власне, кожен вид мистецтва, сам процес творення – то вихід на високі, супертонкі енерґетичні рівні, близькі до ясновидіння, пророцтва, магії. А вишивка – прадавній клясичний вид мистецтва. Це щодо самого механічно-технічного процесу вишивання. Якщо ж ідеться про зображувальну сутність, зміст твору, то прадавня система знакових комбінацій в орнаментах – це не тільки аґрарно-обрядова символіка наших предків, але й прадавня космічна грамота, яку ми успішно втрачаємо впродовж останніх століть. У цьому світлі рушник постає предметом далеко не буденним, а позначеним високим змістом особливої людської довіри.

Народне прислів'я – „Чоловік тричі дивним буває: як родиться, жениться і вмирає", – максимально точно називає найголовніші віхи в житті людини, а отже, логічно, й застосування рушника. Проте, як народження, так і смерть людина не в силі собі запрограмувати, вони знаходяться поза її свідомим вибором: „Смерть та родини не ждуть години". І лише одруження – кульмінаційний момент життя – відбувається з волі особистости й з цілковитим усвідомленням. Недарма в народі весілля – то тріюмф життєствердження, що синтезує в собі все найкраще, на що спроможний людський розум і талант: велелюдне дійство, в режисурі якого присутній сплав пісні, танцю, слова, живого гумору, релігійних вірувань і народної філософії, таїнств кулінарії та напоїв, демонстрація одягу, вишивки, ткацтва, – власне, всього розмаїття народних мистецтв. Але це далеко не хаос. Кожна деталь дійства осмислена й реґламентована, має конкретне значення і призначення.

О. Теліженко. Панно „Золотий Тризуб" (1996 р.).

Рушники на весіллі тріюмфують. Їх наречена готує завчасно і стільки, „щоб вистачило на все життя". Він тут працює на повну силу, починаючи від залицяння, сватання, заручин:

„Ой піду я в Чорномор'я
Гроші заробляти.
Зароблю – за рушниками
Буду посилати".

Або:

„Єсть у мене отець-мати,
треба запитати,
Чи дозволять за козака
рушники давати?"

Уже сам факт, що образ рушника заміняє собою конкретику самого дійства заручин, свідчить про незаперечність розуміння його в народі, а отже, про те, наскільки глибоко в давнину віків сягає цей звичай. Рушник виступає символом дівочої долі, життя, яке вона готова віддати коханому. А свати, пов'язані рушником, – своєрідні довірені особи заручених і головні дійові особи весілля – їхня причетність далеко не абстрактна, вони віднині несуть відповідальність як за хід свята, так і за долю молодої пари, немовби вводять молодих у нове їхнє життя.

„Один дала, другий дала,
на третьому стала,
А четвертим, білесеньким,
рученьки зв'язала".

Варто зазначити, до речі, дивовижний сплав довір'я в обряді вінчання: хоча сам обряд проводять у церкві зі священиком, у народному епосі він символізується образним висловом „на рушничок стати". Це безперечне свідчення того, що незважаючи на майже тисячолітнє панування християнської віри, дохристиянські традиції виявляються стійкіші, ближчі душі народній. Зважаючи на загальновідомий принцип пристосування християнства до раніше існуючих звичаїв та символів, логічно допустити, що народний звичай ставати на рушничок у давнину передував обряду вінчання. Більше того, пережив його, увійшовши, знову ж таки, кульмінаційним моментом у реєстрацію одруження за нових часів. Міняються релігії та соціяльні формації, а рушник живе завдяки якійсь неймовірній внутрішній істинності. Це могутній, прадавній символ самого життя. Небуденний, опоетизовано-благословенний і благословляючий. Через нього молоде подружжя вступає в своє спільне життя. Це як очищення, добра магія. В ньому системою архаїчних знаків закодовано повний конґломерат розуміння високого змісту людського життя на землі. Передусім присутня символічна модель будови Всесвіту: підземне царство, земне буяння, космос. Плянетарне Древо Життя – втілення ідеї першооснови життя на землі, ствердження його краси й величі. Богиня-Берегиня, охоронниця добра, життя, жінки та родини, зі своїми помічниками: птахами, кіньми, зміями, рибами – підземними, земними та небесними стихіями. Нарешті, присутній графічний символ роженици в кульмінаційний момент найбільшого світового дива – народження людини і ціла низка символів нескінченности життя у світі. Навіть кольорів гама, переважно червоно-біла, несе психологічне значення урочистости, піднесености, оптимізму, працює на загальний життєстверджуючий образ – білий світ, очищення Вогнем і все це вишито люблячою рукою, а сам процес вишивання, як процес високого творення, є магічним, заклинальним.

Олександра Теліженко

Пов'язування рушником рук молодих продовжує, розвиває далі внутрішній механізм суті священодійства цього символу.

„Та поможи Боже, на рушничок стати,
Рученьки зв'язати,
Тоді не розлучить ні батько, ні мати,
Тільки розлучить заступ та лопата..."

Тобто, знову рушник виступає як предмет втілення та дії найвищої божественної сили, скерованої на благословення знову ж таки, нового, спільного життя новоутвореної сім'ї.

Є підстави вважати, що і шили обрядові рушники у давнину тільки на весілля, а вже потім вони були узвичаєні в багатьох інших життєвих ситуаціях як обереги – на входинах до нової хати, проводах у далеку дорогу, зустрічі дорогих гостей чи в червоному куті світлиці, – в кожному разі несучи значення возвеличення, захисту, благословення.

Окремої уваги заслуговує обряд народин, хрестин. Саме тут спроба трактувати застосування рушника „від народження до смерти" зазнає поразки. Новонароджених у нас вишитими рушниками не зустрічали. Про це свідчать фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича, а також описи родин та хрестин Вагілевича, чия висока, сказати б, педантична порядність професійного етнографа не дає нам підстав допускати упущення. Жодна найменша деталь не залишилася поза його увагою: аж до тонкої ниточки, якою пов'язували немовляті пуповину – „плоскінь" чи „матриця", від чого також, виявляється, залежало досить багато в майбутньому дитини. А от згадки про рушник немає. Дитину від породіллі брали на чисте полотно. І це логічно. Життя нової людини на землі починається з чистого листа, якого ще має мережити доля. Дотепер на Черкащині існує повір'я, що не можна нічого готувати для новонароджених завчасно, щоб запобігти всіляким ускладненням під час пологів. І нині у нас, та й не тільки, кума або хрещена мати новонародженого, неодмінно повинна мати на хрестинах як головний атрибут своєї місії „крижму", тобто шматок тканини завдовжки 3-5 метрів, щоб огорнути нею немовля. Тепер на „крижму" беруть різну фабричну тканину, а в давнину, безперечно, це було рукотворне домоткане біле полотно. Чисте, як початок, як надія.

По смерті людини рушник іде з життя разом із нею, при повному звучанні всієї глибини своєї символіки, як підтвердження віри в те, що зі смертю фізичного тіла життя не закінчується. В селах Вереміївці, Тимченках, Чорнобаївського району на Черкащині рушник кладуть на дно домовини, увінчують голову небіжчика, немов ікону, кладуть на віко домовини, пов'язують хреста, вінки, руки людей, що їх несуть. Врешті, на рушниках опускають домовину в землю. Скільки тих шедеврів-рушників пішло з життя разом з покійниками!

(Закінчення на стор. 18)

Музичні прем'єри сезону

Наталя Степаненко

КИЇВ. – Квітень в Україні був насичений музичними фестивалями: „Барокко і авангард" (2-7 квітня, Запоріжжя), „Музичні прем'єри сезону" (6-16 квітня, Київ), „Два дні і дві ночі нової музики" (18-21 квітня, Одеса). В день – по 2-3-4 концерти – більше 45 творів...

Фестивалі заздалегідь були скоординовані так, що деякі твори, виконавці, композитори і критики були по суті транзитними пасажирами, переїжджаючи з одного міста в інше. Насичений квітень виявив фестивальний контекст. Можна порівнювати, але мова – конкретно про „Прем'єри - 2002".

Народившись у 1989 році в Києві, фестиваль „Музичні прем'єри сезону" відкрив, так би мовити, хвилю фестивального руху в Україні. Народження його в противагу авторитарній політиці старих часів стало подією: в програми були сміливо включені заборонені раніше твори композиторів західнього і українського авангарду. В ті роки фестиваль став першим свідком входження української музики в світову музичну цивілізацію.

За 12 років „Прем'єри сезону" привчили музичну інтелігенцію Києва чекати його з нетерпінням у натхненному квітні після зимового холоду. І це чекання схоже на чекання свята, за яким скучили всі.

Фестиваль – це можливість спілкування гостей, композиторів і виконавців, реґіональних мистців, музикантів і критиків. Це – можливість дискусій під час „круглого столу", презентації, пресконференції.

„Прем'єри сезону" потрібні всім, тому що це ляболаторія, в якій критики спостерігають, вивчають музичний процес, розчинений у фестивальному русі, а композитори чекають можливости почути виконання своїх творів. „Прем'єри" повернули життя багатьом творам-дисидентам. Наприклад, Володимир Губа у 1994 році, вперше через 20 років, почув публічно виконання свого опального твору „Демарш або Кроки за стіною".

Леся Дичко в нинішньому році, через 30 років, змогла почути симфонію „Привітання життя" з новою назвою „Зелене Євангеліє". Написана у 1968 році симфонія з такою назвою і поетичною концепцією не допускалася до виконання в Україні. Багато композиторів шістдесятників – В. Годзяцький, В. Загорцев, Ю. Іщенко, А. Водовозов та інші – щиро раділи справедливому повороту часу.

Таким поверненням стала і прем'єра „Святкової увертюри" А. Водовозова, яка відкривала „Прем'єри-2002". Однак в „Прем'єрах" є і твори зовсім молоді, які не виконувались лише з творчих причин. Серед них – симфонія п'яти солістів „Homo Ludens" В. Рунчака, цикл „Пісні народів" С. Зажитько.

Музично-образний, концептуальний ряд нинішніх „прем'єр", умовно кажучи, виявив декілька типів творів: екстравертні – абстрактноподійові, з елементами персоніфікації, літературного сюжету, музичного фарсу, жанрової екстравагантности; інтравертні – абстрактно-відчужені, занурені внутрішньо, на грані нереальності і реальности, життя і повного пасиву, істерії, відчаю і стресу; комбіновані, що подають зміст на перетині: ідея і конкретно-сюжетна вісь, рівновага лірики і драми, потік зцілюючої, здорової енерґетики і активний діялог з сучасним слухачем.

До першого типу можна віднести дуже „людяний" твір „Sasha Lagosha" для альта і фортепіяно М. Ковалінаса. Він розрахований автором на те, щоб мирно прожити своє життя зараз, в даний момент, під пальцями виконавця.

Прем'єрною несподіванкою фестивалю було багатожанрова участь в ньому Володимира Зубицького. Його твори можна віднести до першого і третього типу (концерт для баяну з оркестром „Росініяна"– імпульсивний діялог зі слухачем). Творчість В. Зубицького завжди випадала з суворо-академічного типу „людина в футлярі". Його твори завжди закликають до творчої фантазії. Так і відбулося і в цей раз. Трохи іронічна, з ностальгічним поглядом, але все-таки добра посмішка партитури мала великий успіх у академічної публіки.

До першого типу можна віднести також і традиційний „реміз" (новий, застережливий укол фехтування) Сергія Зажитько. Він вірний собі. Три креативні пісні (модний термін часу) з циклу „Пісні народів" розраховані на пару – актор-музикант і навпаки, відсилали слухача то до гірських сванських масивів, то до романсово-пародійної естетики (типу „Маври" І. Стравинського), то до невизначенно примхливої, мінойсько-микенської культури.

До граничних, комбінованих, якщо виходити з раніше позначеної типології, можна віднести театрально-психологічні, з історичними алюзіями і драматичним колоритом, твори В. Годзяцького, Д. Загорцева, які мали на фестивалі великий успіх. Цьому ж типу повністю відповідає твір і М. Денисенко „Pentavox" (2002) для квінтету духових інструментів „Gloria". Колектив багато працює в залах різних музеїв в оточенні европейського бароко і рококо. Це вже друге авторське посвячення колективу, який, за думкою М. Фенисенко, енерґетично і професійно співпадає з композиторською концепцією.

„Камерну симфонію" О. Бондаренка для фортепіяно, віолончелі, кларнета, труби і ударних (склад, який не часто зустрічається) – також можна віднести до твору третього типу. Музичний ряд твору постійно спілкується зі слухачами, звертається до них, спонукує до щирого діялогу.

Містичні рефлексії притаманні „Тіням і привидам" (для фортепіяно) Людмили Юріної. Цей твір можна віднести до другого типу. Згадковий психоделічний малюнок характерний і „Рутурнелям" (для фортепіяно).

Через багато років „пробивались" до слухача частини проєкту „Homo Ludens" В. Рунчака. П'ять частин цього твору – це маштабний монолог, п'ять перевтілень в різні філофські іпостасі за допомогою зміни тембрів (скрипка, кларнет, фортепіяно, віолончель, голос). В цій же концептуальній паралелі знаходиться і твір В. Луньова „Чорне тріо".

Ледве вловима у вечірній час увійшла в концертний зал фестивалю „Ранкова серенада" В. Сильвестрова. Вечір і ранок зустрілися і розчинились в серцях слухачів гармонією.

Щоб писати про фестивальні твори, треба говорити з авторами про їхні прем'єри, знати концепцію, вміти співставляти твори в контексті творчості. Але жоден музичний критик не може дозволити собі розкіш як і охопити всі сторони фестивалю в короткий термін і в одній статті. Із заявлених на фестиваль 189 творів, 72 вже раніше пережили свою прем'єрну дату (деякі навіть багаторазово). Відомо, що подібні фестивалі, в більшій мірі, проводяться для музичної еліти Спілки композиторів, де всі добре знають один одного і стежать за творчістю колег.

Але нинішні „Прем'єри" поміняли ландшафт. Все більше фестиваль став походити на „Київ-Музик-Фест". Прем'єри спочатку заявлені як акція Київської організації Національної спілки композиторів України, розширяють свої кордони. Це викликало дискусію з приводу назви фестивалю на засіданні „круглого столу" „Проблеми сучасної, композиторської творчости виконавства і музичної критики" (голова Г. Степанченко). Чи не перейменувати фестиваль в „Київську весну"? – запитували одні. „Якщо не досить прем'єр, то може проводити фестиваль один раз на два роки? – пропонували інші.

Але ясно що фестиваль є смислом життя для багатьох композиторів, виконавців і критиків. Це – особлива зона і радість творчости, можливости заявити про себе. Хочеться вірити, що „політ" фестивалю у квітні ще багато років не згубить свого натхнення і буде набувати тільки висоти.

Наталя Степаненко – кандидат мистецтвознавства, проживає в ЛаПлата, Меріленд, часто відвідує Україну, бере участь у її музичному житті.

Гість фестивалю, композитор Кевін Мелоун з Великобританії.

Шевченкова естафета прийшла на Донеччину

ДОНЕЦЬК. – У травні 2001 року делеґація Донецької области на чолі з головою обласної організації Віктором Януковичем прийняла естафету міжнародного Шевченківського літературно-мистецького свята від Івано-Франківської области. Впродовж цього часу на Донеччині відбулося чимало подій, присвячених Кобзареві, а їх вінцем було Шевченківське літературно-мистецьке свято „В сім'ї вольній, новій" і передання естафети від Донецької области до Львівської.

Ми отримали від українців за кордоном понад 30 тисяч книг.

На свято у Донецьку приїхало більше 300 гостей – письменники, музиканти, художники, аматорські колективи з Києва, Івано-Франківщини, Львівщини та української діяспори. У Донецьку свято зосередилось біля пам'ятника Кобзарю, де виступали самодіяльні мистці, а потім продовжилось відкриттям Музею літературно-художньої спадщини Кобзаря.

В основу музейної експозиції покладено колекцію консультанта-інспектора Адміністрації Президента України Володимира Портянка. Він передав Донеччині свою Шевченківську колекцію, що налічує 830 видань. Останніми роками ми отримали від української діяспори понад 30 тис. книг.

У травні в бібліотеці, за сприяння Посольства США в Україні, відкрито центр „Вікно в Америку", для якого придбано літературу про США, комп'ютер, надано доступ до Інтернету. В урочистому відкритті центру взяли участь Урбом Скот, помічник аташе з питань культури відділу освіти, преси та культури Посольства США, працівники Посольства США Наталя Ясько і Віра Максимова.

Шевченківське свято у рамках національної програми „Закордонне українство" довершив музичний вечір „Знайомтесь, нові імена: музика Василя Безкоровайного (США)". Мистецтвознавець обласної філармонії Валентина Тиха оповіла присутнім про життєвий та творчий шлях композитора, його фортепіянні твори виконала С. Ольховиченко, дипломант всеукраїнських та міжнародних конкурсів, а твори для скрипки – О. Хомутова. Мелодійні пісні В. Безкоровайного виконала Н. Безкоровайна, солістка Кримської філармонії, заслужена артистка України.

Поверненню творчої спадщини композитора на рідну землю, сприяли донька композитора Неоніла та її чоловік Євген Стецьків.

В урочистій обстановці, у Донецькому академічному театрі опери та балету ім. А. Солов'яненка голови обласних рад Б. Колосников та М. Сендак підписали угоди про співробітництво між Донецькою та Львівською областями.

Олена Башун,
заступник директора
обласної наукової бібліотеки

Реквієм на Дніпрі

У реквіємі журба з пристрастю за руки взялися

На Берлінському кінофестивалі кінорежисер суверенної України Юрій Іллєнко демонстрував свій шедевр – фільм „Молитва за Мазепу". Головні персонажі – гетьман Мазепа, Кочубей, цар Петро I, шведський король Карл XII та сцени Полтавської битви – зображені настільки правдиво, що це докорінно змінило тлумачення тих подій російськими джерелами. Для росіян гетьман Мазепа – зрадник. З переконливим мистецьким засвідченням правди про гетьманування Мазепи вже негоже обзивати Мазепу Юдою. І заперечити загальновизнану ідейність кінофільму „Молитва за Мазепу". Оглядачі-росіяни пропонували змінити однозначну назву на двозначну – „Російсько-українська молитва". Не вийшло...

А тепер уявіть водоплавний кінофестиваль на річному фрегаті „Маршал Кошовой". Фундатори – представники „Держкіно України" і „Госкіно Росії". Оскільки цей кінофестиваль був двомовний, доведеться зрідка вживати специфічні російські вислови – для яснішої уяви про це небувале явище на Дніпрі. Властиво, це не був кінофестиваль в прямому значенні, а радше огляд мультфільмів. Мультиплікація – це графічно зображені фігурки – в такий спосіб, що створюють на екрані ілюзію їх руху. Далі, задля зручности, використаємо влучну назву дітвори – „мультики". Хоч фестиваль двомовний, не вживається російське „вдохновєніє" і українське „натхнення". Лише іншомовне, безстороннє – „анімація".

Таким чином, анімацією фестивалю мультиків були „Крок" і „Шаг". Крок – назустріч бажанням Росії, а Шаг – України. Фестиваль відбувався „в свєтє ідєй Багдана Хмєльніцкого".

По-перше, ідеї Хмельницького не були мультиками чи коміксами для Росії, тим паче для України. По-друге, визволяючи від поляків Правобережну Україну, гетьман Хмельницький дістав допомогу з півночі.

А водоплавний фестиваль відплив з річного порту „матєрі городов русскіх" і взяв курс на південь, до Чорного моря. Виходить, аніматори фестивалю мультиків символічно змінили течію Дніпра.

Тим часом в житті нічого не змінилося. Дніпро впадає в Чорне море. Воно омиває Кримський півострів – перлину України. Кримчани частують доброзичливих чужинців ялтинським хересом, портвейном знаменитих виноробів села Масандра. Російське вухо слухає з тугою шум моря – „Раньше і я жіл у моря...". Чи в Одесі, чи в Севастополі – „тєпєрь українском ґородє русской слави".

У серії мультиків про море – на сюжет оповідання Гемігвея „Старий і море" – сидить на березі з вудкою мультиплікований дідусь і змагається з рибою та морем. Рибу зловив, переміг, а з морем зіграв внічию. Море нічиє – ні наше, ні ваше. Воно – Боже. Кажуть, що мультики про море підсунули тишком-нишком патріоти нового руху молодого покоління незалежної України. Може, й правда... А під час огляду мультиків на тему „Троїстий пакт Москва-Київ-Мінськ" гості з Бєларусі зчинили бійку, впізнавши в мультикові свого Лукашенка.

Престижний, чотирипалубний фрегат „Маршал Кошовой" (чому не „Кошовий отаман"?) частував гостей і лапшою. Уха по-нашому – юшка – улюблена риб'яча страва росіян. Вона надала національний присмак двонаціональній анімації фестивалю. Українська лапша... Коли вам брешуть, ви кажете: „Не вішай мені на вуха лапшу". У багатьох гостей створилося враження, що увесь фестиваль – лапша... З творчої акції виступив сам президент анімації „Крок" – „Шаг" Давид Черкаський. Він зворушливо заявив: „Анімація фєстіваля – ето плод нєрушімой дружби України с Россієй". Усі встали і заспівали гимн Української РСР:

Нам завжди у битвах
за долю народу
Був другом і братом
російський народ.

В художній частині виконано дві нові опери „Життя за „Крок" і „Злидні не порок". Була присутня кінозірка – не мультиплікаційна, а жива! Генеральний директор „Кроку" Ірина Каплична. Чарівна Іра... Вона, як та волзька бурлачка, тягне Дніпром баржу безглуздя.

Так і пливе за водою у синє Чорне море образ зажуреної незгодами України і пристрасної до всього чужого Росії. Реквієм...

В. Остапенко,
Вашінгтон

Рушник...

(Закінчення зі стор. 16)

„Пояс, яма, рушники,
Мари, склеп дощатий"... –
писав Л. Боровиковський 1829 року в своїй баляді „Маруся".

І хоча всередині XX століття вже відомі випадки вишивання рушників „скорботних", похоронних, з хрестами та ін., – очевидно, що це появ новочасних віянь. Недарма ще у 80-их роках нинішнього століття в селах Івківцях, Медведівці, Новоселиці Чигиринського району на Черкащині старі бабусі свято берегли „на смерть" як весільну сорочку, так і весільні рушники. Вагомим доказом на користь цієї думки є рядки з відомої поеми Т. Шевченка „Тополя": коли молода дівчина не бажає погоджуватися на шлюб з нелюбом:

„Не хочу я панувати,
Не піду я, мамо!
Рушниками, що придбала,
Спусти мене в яму".

Очевидно, рушники в давнину спеціяльно шили лише на весілля.

Отже, вишитий рушник Середнього Подніпров'я – це монументальний вселенський символ благословення Життя і найвищого його прояву – усвідомленої доброї Волі.

Олександра Теліженко,
голова Черкаського осередку Спілки майстрів народного мистецтва України
(„Народне мистецтво", ч.1-2, 1998, передруковано з дозволом)

Книга про спортивне життя українців США і Канади

„УСЦАК і спорт в Україні" (упрядник О. Твардовський). Нюарк, Н. Дж., 2002.р

Знайомство з новою книжкою починається найчастіше з перегляду ілюстрацій. Щодо цього нова збірка, видана Українською спортовою централею Америки і Канади, заохочує до читання – численні світлини відтворюють 40-річне життя спортивної організації українців досить докладно.

Показані кращі команди з футболу, відбиванки, легкої атлетики, лещетарі, тенісисти, шахісти. Представлена також збірна УСЦАК з футболу, яка у 1991 році провела ряд змагань в Україні.

Окремий розділ світлин представляє кращих спортовців, серед яких видатні футболісти Зенон Снилик, Володимир та Євген Чижовичі, Олександер і Роман Росули, Ярослав Дахнівський, леґендарний Олександер Скоцень, чемпіони змагань з відбиванки Нестор Паславський, Тарас Ліськевич, тенісист Юрій Храневич, гокеїст Михайло Крушельницький, плавець Рон Карнаух та інші. Представлені тут також організатори спортивного життя, тренери.

Переважна більшість статтей і світлин впродовж останнього 40-річчя була опублікована у „Свободі", а тепер, зібрана у книжці, створює широке полотно діяльности УСЦАК. Кожна галузь спорту представлена статтями обізнаних у справі людей.

Відомо, що місцем виявлення спортивних можливостей і талантів стають змагання, тому й у збірнику подано розповіді про олімпіяди і спортові ігрища в українському середовищі, а також всеамериканські і міжнародні змагання за участі спортовців УСЦАК і України.

Окрему тему становлять взаємини зі спортивними організаціями України. Власне і назва книжки, і її поділ на дві частини – спортивне життя у час поневоленої України і після проголошення її незалежности – висуває цю тему як першоплянову.

Якщо у першому з цих періодів дії УСЦАК полягали у акціях протесту проти поневолення України і підтримки її прогресивних сил, то останнє десятиріччя пройшло під знаком всебічної допомоги спортові в Україні. Були реалізовані численні проєкти, передовсім – фінансової допомоги провідним спортовим клюбам, перспективним спортовцям, Національному Олімпійському комітетові. УСЦАК придбала квитки для лету збірної України на Зимову Олімпіяду 1994 року, прибуття чемпіона світу з плавання Дениса Силантьєва на світові змагання в Канаді, допомогла у перебудові зимового стадіону в Одесі та ін.

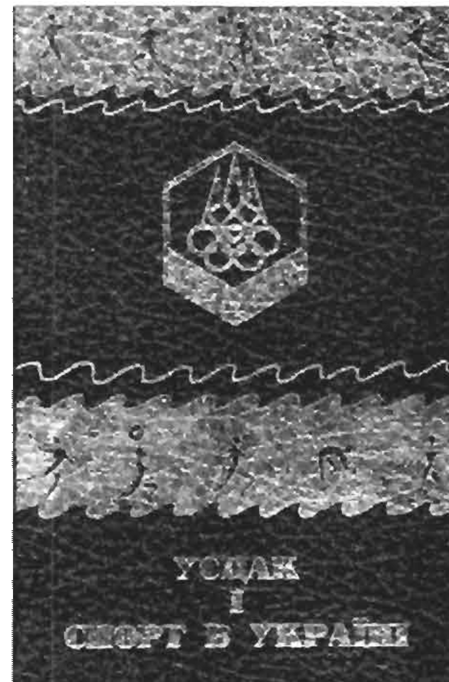
У збірнику простежено також історію Українського спортового товариства „Чорноморська Січ", яке посідає провідне місце в УСЦАК. Не забуті й інші спортові товариства і клюби, зокрема „Черник", „Україна", „Тризуб", „Крилаті", „Леви", Карпатський лещетарський клюб та ін.

Короткий зміст розділів книги подано англійською мовою.

У передмові до книги відомий шахіст, багаторазовий переможець численних змагань д-р Орест Попович пише: „Використовуючи інформацію в цьому збірнику, вдумливий читач в діяспорі та Україні зможе ясно і недвозначно виробити собі уяву про те, чим жили і що зробили для українського спорту провідники та активне членство УСЦАК". Серед таких провідників – довголітній голова УСЦАК і товариства „Чорноморська Січ" Мирон Стебельський, відзначений багатьма нагородами в Україні і Америці.

Частину накладу буде подаровано спортивним організаціям і діячам в Україні. В Америці її можна придбати за 35 долярів разом з поштовою оплатою в УСЦАК: USCAK 68 Tuxedo Parkway, Newark, NJ 07106-2823.

Левко Хмельковський

ДО 60-РІЧЧЯ УПА

Їх пам'ятають в нашому селі

У роки Другої світової війни до церкви нашого села Пеняків приходили молитися вояки Української Повстанської Армії. Через село переходив головний командир УПА генерал-хорунжий Тарас Чупринка, члени Проводу ОУН і головний штаб УПА. В селі Пеняках побував Петро Полтава, уродженець села Ширків нашого району, який був політвиховником головного штабу УПА, членом Центрального проводу ОУН, очолював Референтуру пропаганди. В довколишніх лісах мав кілька криївок головний командир УПА після смерти Тараса Чупринки полковник Коваль-Кук.

Свідома українська молодь села активно вступала в ряди УПА. Її вишколи діяли в Чорному лісі, Пеняках та інших селах. У Пеняках члени ОУН здобули багато зброї, захованої поляками після програної війни 1939 року. У 1941 році залишали зброю червоноармійці, які дезертирували з війська. Уся зброя була захована і згодом передана до УПА.

На Майдані Пеняцькому постійно перебували більшовицькі партизани, приземлялися їхні парашутисти. Одного дня польські кулеметні застави в Гуті-Пеняцькій обстріляли німецький відділ. У відплату німці спалили село. Там мешкало, в основному, польське населення. Влітку 1943 року через село проходила група провідних членів ОУН і командирів УПА з Волині на південь. Безпеку їхнього руху забезпечувала сотня Лугового. Під час квартирування української дивізії „Галичина" у селі Пеняках між нею і загонами УПА було встановлено зв'язок. До УПА з дивізії було передано зброю і санітарне спорядження. Через село Пеняки проходили також курінь УПА Максима Скорупського, сотня Гамалії з куріним штабом, відділ розвідки під командою Житнього. 28 вересня 1948 року група підпільників зробила засідку на автомашину з енкаведистами, що переїжджали через Чорний ліс біля Пеняків. Двох з них було вбито, в тому числі капітана, та двох поранено. Коли до села Пеняків на двох підводах добиралися енкаведисти, брати Степан і Йосип Крохмалюки вступили з ними в бій, закидали ворогів гранатами і відкрили вогонь з автоматів. Та сили були нерівні. Енкаведисти оточили братів, щоб взяти їх живими. Вихід був один – відступати в долину, до ставу. Дорогою Степана важко поранило. Йосиф повернувся, дострілив брата і пустив собі кулю в серце. Так по-геройськи гинули воїни УПА. Поховано їх на цвинтарі в селі Пеняках біля батька і мами.

Командир підрозділу УПА Петро Головатий („Повінь") загинув в бою з більшовиками, Михайло Котик („Хмара") застрелився під час облави, старшина УПА Йосиф Чижевський, колишній голова читальні, відбув 20 років заслання в Сибіру, Михайло Коцьь, Петро Кулина і Володимир Чижевський загинули в бою, помер у тюрмі Іван Братків („Кобзар"), загинув в бою з польською партизанкою Володимир Мельничук, студент медицини, відбув 10 років на Колимі, помер в Бродах, Володимир Панчишин був засланий в Сибір, став інвалідом, дотепер живе в Сибіру.

У 1945 році боївку Бурлая – 20 хлопців-красенів підступно полонено. Вони перебували тоді під Ясеновом коло Бродів, недалеко від гори Жбир. Була неділя, командири відпустили їх додому переодягнутися. Біля Жаркова вояки побачили кінних, думали, що то чужі, приготувалися до стрільби. Аж ті дають знати, що вони свої - з волинської сотні Наливайка. Почали зближатися. На мості біля Жаркова партизанів оточили, пов'язали і відправили в Олесько, а потім до Заботців, де два місяці йшли допити зі застосуванням шомполів і „гуми". Потім був суд у Золочеві і вирок – по 10 років тюрми.

Трагічно склалися долі інших. Йосиф Москалюк народився у 1920 році, служив у радянській армії, але у 1943 році як свідомий українець перейшов до УПА, завзято боровся з більшовицьким зайдами. Під час облави був важко поранений і замучений на допитах у Заботцінській тюрмі. Поховали його у Пеняках. 18-річний Володимир Семчишин у Німеччині працював в сільському господарстві, радянські війська забрали його в армію, у березні 1948 року повернувся у рідне село, вступив до УПА, а в травні 1950 року після тривалих знущань був висланий у Воркуту. Там зустрівся з нинішньою дружиною Ганною із Івано-Франківщини. Разом пережили страшні часи, повернулися у Пеняки і найперше посадили калину на обійсті. Трьох дітей зростили, онуків дочекалися, а тепер ніби другу молодість переживають. Були в УПА і дівчата з села Пеняків. Іванка Крохмалюк – медсестра, Софія Попович, Марія Крохмалюк, Стефанія Бойчун, Софія Якубовська, Стефанія Панчишин – зв'язкові. Осипа Чижевська збирала провіянт для УПА, була арештована, перебувала в тюрмі і внаслідок нелюдських побоїв стала інвалідом.

У Пеняках померла Емілія Полюга – активна діячка суспільно-громадського життя, яка була членкою сестрицтва при парафії Покрови, лікувала хворих і вояків УПА.

Я згадую тільки про деяких людей, які воювали в рядах УПА і пережили велике горе: вмирали на засланні, в тюрмах, з голоду, холоду, під час тортур, стали каліками. Лише окремі повернулися в рідне село. Але пам'ять про них назавжди залишиться у Пеняках.

Осип Панчишин,
уродженець села Пеняки,
Чикаго

ПОСТАТІ

Усе життя – з Перемишлем

Різнобічна праця для добра народу була головною метою і окрасою життя визначного педагога і публіциста Богдана Загайкевича. Це була людина великої культури, а при тому скромна, тиха і надмірно працьовита, чесна і обов'язкова. Богдан Загайкевич народився 5 лютого 1887 року в Тернополі. Він був на одинадцять років молодший від свого брата Володимира – визначного громадсько-політичного діяча. В дитинстві обидва вони стали сиротами і будували своє життя важкою працею, успішно закінчили початкову і середню школу в Тернополі. Студентами у Львові вони брали активну участь у громадському житті.

Богдан закінчив філософський факультет і спеціялізацію гімназіяльного учителя, після чого у 1912 році одержав учительську посаду в українській чоловічій гімназії в Перемишлі, де його брат Володимир мав вже свою адвокатську канцелярію. Брати Загайкевичі в Перемишлі пережили найкращі роки свого життя. Богдана любила українська молодь, бо він віддавав їй весь свій час і свою енергію.

Ледве він одружився з Теодозією з дому Сивак, як вибухла Перша світова війна і його забрали до війська. В грудні 1917 року він був важко поранений і перебував на лікуванні у Відні, де написав докторську працю з історії церковного мистецтва. Після падіння австрійської монархії проф. Б. Загайкевич включився до визвольних змагань за українську незалежність і одержав від Українського військового штабу УГА призначення на командира 2-го Коломийського куреня. Його військовий загін бере участь в обороні Львова від польського війська. За мужність Б. Загайкевич був підвищений до ранґи сотника.

Від 1922 року проф. Б. Загайкевич повертається до свого улюбленого педагогічного заняття в українській гімназії в Перемишлі.

Проф. Богдан Загайкевич був відомий як людина з енциклопедичними знаннями, відданий симпатик і оборонець української справи. Він збирав рукописи, церковні книги, ікони, монети, зброю, був відомий як мандрівник, який обійшов майже усе Закерзоння, записуючи фольклор і важливіші події, які відбувалися на тих землях. Перемишляни завдячували йому заснуванням в Перемишлі музею „Стривігор", якого він був директором.

Під час першого приходу більшовиків НКВД заарештував його сина Володимира і заслав у Сибір. З приходом німців проф. Богдан Загайкевич працював в Українському допомоговому комітеті, опікувався полоненими і втікачами, визначними діячами зі східної України. Ризикуючи життям, він переховував єврейські родини і серед них – професора Ізидора Шефлера з дружиною.

У 1942 році померла дружина Богдана Загайкевича. Перед другим приходом більшовиків проф. Б. Загайкевич був змушений покинути рідну землю. В Баварії 7 червня 1949 року помер його брат Володимир. Сам з дітьми проф. Б. Загайкевич дістається до Америки, долає еміґраційні труднощі і активізується на громадській ниві. Його ім'я відоме серед діячів УВАН і НТШ. Він опрацьовує науково-історичний „Лемківський збірник", видає книгу „Перемишль – західний бастіон України".

20 серпня 1967 року Богдана Загайкевича не стало. Його поховали з почестями на українському цвинтарі в Бавнд-Бруку.

Ярослав Стех

СПОГАДИ

Бойківщина: радість дитячих літ

У соняшний день, під блакитним небом Америки, в уяві я бачу синє небо Бойківщини з її горами, покритими зеленими соснами та ялицями, які ніколи не в'януть, а під горами – бистрі води рік, які пливуть та не вертають. Відчуваю жаль за радісними днями дитячих літ та крутими доріжками, де колись мене молоді ноги носили.

Коли думаю про своє село Рівню, коло міста Рожнятова, то в уяві бачу посередині села церкву, коло неї – дім священика з великим городом.

Недалеко церкви була школа, де мій тато Александер Павліський був управителем. Я був замалий, щоб ходити до школи. Близько мого дому мешкав війт Полатайко – дуже потужна людина, який, одначе, не вмів читати і писати. Жінка мусіла підписувати, коли було потрібно.

Ще пам'ятаю отця Палієва – це був старенький священик, який часто давав мені дитячі закусочки. Його дочка учителювала разом з моїм татом. Її називали „Мушка", бо вона була низького росту. Пізніше я дізнався, що вона була з добре знаної родини Палиїв і її брат – старшина Галицької дивізії – загинув в боях під Бродами.

У нашій родині нас п'ятеро: батько, мама, сестра Ольга, я і мій маленький братчик Бодьо. У нас панували мир і взаємна любов. Життєвий шлях моєї сестри і молодшого брата був короткий: сестра рано померла, а брата розстріляло ґестапо.

Недалеко дому була корчма Майорка, де бойки купували цигарки, сірники, пиво, горілку та „москалики" (оселедці). Все боргувалось „на книжку". У нашому селі було шість єврейських родин, вони не могли жити без бойків, а бойки – без них. Євреї мали два млини, три склепи, а бойки мали землю, корови, коні, свині, вівці та кури. Одним словом, одні другим були потрібні.

Я особисто мав неприємний випадок з Майорком. Я дуже хотів бути в товаристві старших хлопців, які курили цигарки. Мені часом давали потягнути, але не цілу цигарку, а тільки останок.

Щоб купити у Майорка курево, я взяв кілька яєць та заніс до корчми. Майорко сказав прийти пізніше. Я залишив яйця і пішов забавлятися з хлопцями. Коли прийшов додому, мама показала мені яйця, які Майорко приніс назад до неї. В другій руці вона держала татів пас. Для мене все було зрозуміло: я не чекав маминого наказу, а зразу ліг на кріслі і за кілька хвилин дістав свою кару.

Українізація проходила поволі. Майже всі села говорили по-руськи і звали себе русинами. Усвідомлюванням людей, що вони є українці, можна завдячувати священикові, учителям і малій групі старших селян, які служили в Галицькій армії.

Коли приїхала моя сестра на вакації, то запитала мене, хто я – поляк, єврей чи українець. Я відповів, що я русин, бо тут усі русини і говорять по-руськи. Досить довго моїй сестрі довелося працювати зі мною, щоб я став українцем.

Сусіди ставилися до мене добре. У них були діти, з якими я бавився. Я часом ходив до сусідів та бачив, що їх домашнє життя було на низькому рівні. Хата була досить примітивна, „курна", без комина, покрита соломою, а в зимі ціла хата була обкладена загатою. Не кожна хата мала дві кімнати. В кухні була велика піч, на якій спали, головно, діти. Над ліжком висіла колиска для немовлят.

Їхні страви були різноманітні: кисилиці, юшка, бульба скоблена, бульба печена, колочена, кулеша чи мамалиґа, чир (каша з житньої муки), корж (пляцок, спечений з житньої муки), житній чорний хліб, часом сир, борщ, капусняк, пироги і голубці.

Був звичай молитися на колінах два рази на день. До родичів діти зверталися на „ви", мама звала сина „хльо", то вже парубок, дівчину – „дівка", старших чоловіків звали „нанашко". Заміжніх жінок звали за іменами чоловіка – Василиха, Петриха, Юрчиха та ін.

Найкращими були веселі часи, коли студенти зі Львова приїздили на літні вакації. Це були діти священиків, учителів, міщан, заможніших селян. Часом заходили до нас, бо деякі з них, головно дівчата, були приятелями моєї сестри. Тато мав велику пасіку, а молоді люди дуже любили мед, медівники, курятину. Жартам не було кінця. Часто сміялись з мене, що я повторяю слова „ба" і „Ба, тако бисти знали"...

Один зі студентів розповів про бойка, якому було сказано, що дістане „п'єтку", коли перестане говорити „ба", а він відповів: „Ба, тако бисти дали"... Я не розумів, чого він причепився до „ба" і сказав, що не тільки я, але всі бойки тут „бабайкають".

Студентське товариство гуляло по горах. Одного разу ціла компанія вибралась до нас. Перейшли гору, потім міст на Лімниці і вийшли на дорогу серед селянських полів, де дівчата жали жито і співали. Коли побачили одного студента босого, то зразу заспівали: „Ой, паничу, паниченьку, тоссі запаничив, Ой, кобисси в мого любка ходаків позичив".... Коли в студента запитали, чому він ходить без черевиків, то він сказав, що босі ноги – для села, а черевики – для Львова.

Це було 75 літ тому. Я там жив та дихав карпатським повітрям. Українцем я став завдяки моїй сестрі, але ще один мінус залишився: я не міг позбутися того „ба".

Д-р Ярослав Павліський,
підпоручник СУВ,
Фльорида

Вістки нізвідки

Будинок при Монтґомері, 100, в Джерзі Сити, Н. Дж., був окрасою усієї дільниці, пристановиськом українських вдів і працівників „Свободи", серед яких був редактор І. Кедрин і я, грішна. Будинок 24-поверховий, новенький, „просто з голки", затишний.

Я вибрала 15-ий поверх, з вікнами на „Свободу", і кожного дня могла бачити, як редактор А. Драган поспішав раненько до редакції. Це були золоті часи, коли редактори Л. Мишуга, А. Драган, З. Снилик платили мені за фейлетони рубрики „З мого вікна" точнісінько, як у годиннику. Але вернімося до бабусі. Вона займала помешкання біля мене, була старша роками та вітальна ще, проте вічно зажурена сином Микольцьом, якого більшовики вхопили колись прямо зі шкільної лавки у Золочеві. Бабуся щодня виглядала листоноші і те безвиглядне чекання тривало роками. Вона в очах марніла, недоїдала і треба було їй допомогти.

Я зібрала гурт „мироносиць", які погодилася раз на тиждень годувати бабусю. Були це Ірина Крамарчук, Марійка Ґерус, Мирослава Савчак, Соня Стецура, Стася Шуган, Люба Мосевич, Ольга Дядинюк. Адміністратором „компанії" став серцещедрий Олесь Кедринський зі своїм двоколісним візочком. Бабуся фізично кріпшала, та душею страждала за синочком. От і прийшла мені гадка писати до бабусі листи від сина.

Лист перший: *„Найдорожча Мамочко! Нарешті дістав звістку про Вас і пишу. Ми з Оксаною здорові, одержали гарну квартиру, соняшну, теплу. Повно в нас квітів і радости. Лесик поступив у другий кляс, учиться добре, хоче бути інженером. Оксанка варить холодець і випікає пиріжки з черешнями. Я працюю на заводі шофером, робота легка. Буду писати Вам, Мамочко, щотижнево. Цілую Ваші руки. Микольцьо".* Було ще чотири таких листи.

Щастя, це таке почуття, що приходить неждано і вміє робити чуда. Щастя приходить і відходить. Літня спека обірвала бабусине життя і прийшлося її хоронити. В пригоді пригодилася моя чорна вечірня сукня і чорна коронкова хустка. Бабуся лежала в домовині, як царівна. Одна в'язка білих роменів прощала її у дорогу. Парох церкви у Джерзі Сити визначив старого крилошанина о. Івана Пайкоша довершити чин похорону. Охочих їхати на цвинтар (година їзди) якось не було і мені прийшлося супроводжувати священика у ролі „дяка".

У першому похоронному авті була сама бабуся, у другому – о. Пайкош і я, з кропилом і кропильницею. Свячену воду тримав старенький у кишені. Ми їхали мовчки, хоч о. Пайкош не міг зрозуміти, чому я не знаю дяківства.

– Я підкажу вам, – сказав мені і ми рушили в дорогу. А ось і цвинтар перед нами. Я відчуваю, що якийсь тягар впав мені на рам'я, і біле, мов полотно, обличчя доторкнулося моєї руки. У священика омління або серцева атака. Шофер завернув до цвинтарного уряду, з'явилася нітрогліцерина, камфора, зимний, мокрий рушник і за 15 хвилин о. Пайкош відкрив очі.

– Де я, де я? – він питав слабим голосом.

– На цвинтарі, – відповіла я голосом дяка.

– Кого ховаємо? Когось чи мене?

– Ховаємо бабусю Величко, ще кілька хвилин і будемо над її гробом.

Отець крилошанин не міг вилізти з авта. Ми відкрили широко двері і так, сидячи, о. Пайкош в скороченій молитві покропив бабусину домовину.

Бувають трагічні події, які кінчаються добре. Усі матеріяльні клопоти перебрав на себе, завдяки Уляні Дячук, УНС, а колишні учениці професора Величка у Золочеві зайнялися перепохованням бабусі. Нині вона – поруч свого чоловіка на тому ж таки цвинтарі із гарним пам'ятником.

Все, що залишилося від бабусі, були листи в її скриньці – найцінніші і найдорожчі, Микольцьові листи...

Іванна Савицька,
Чикаґо

ДАЛЕКЕ І БЛИЗЬКЕ

Її віків не змила течія...

12 років тому я дізнався, що портрет відомої української шляхтянки, княгині Раїни Соломорецької-Гойської, засновниці монастиря св. Михайла і академії при ньому в містечку Гощі, до 1939 року перебував в помонастирському храмі. Я бачив його при перших відвідинах святині. Довгі роки я досліджував історію цієї картини в музеях, приватних колекціях, храмах. Нещодавно мені пощастило доторкнутись душею до цього портрета відомої української православної княгині, яка все своє свідоме життя віддала Богові, Україні, рідній Церкві. Зібрані історичні джерела дають можливість побачити богоугодні справи цієї великої українки.

Ім'я української православної шляхтянки Раїни Соломорецької з дому Гойських, на превеликий жаль, і дотепер залишається маловідомим в Україні.

Академія в Гощі – філія Києво-Могилянської академії – була заснована з благословіння Митрополита Петра Могили, а її фундатором стала княгиня Раїна Соломорецька, яка в своєму маєтку заснувала монастир св. Михайла, а при ньому відкрила вищу школу, переведену з Вінниці. У цьому подільському місті Петро Могила 1634 року відкрив філію Києво-Братської колегії, але польський король Владислав IV негайно видав розпорядження про закриття філії. Проте Петро Могила на польському сеймі 1635 року зумів захистити українські вищі навчальні заклади і філія у Вінниці існувала до 1639 року, коли він перевів її до Гощі.

Першими власниками Гощі були Кирдеї, після яких містечком володіли Гойські, а серед них – Раїна Соломорецька-Гойська.

„Оскільки Роман Гойський, – пише у монографії „Українська шляхта" Наталя Яковенко, – не залишив нащадків, останньою представницею роду була його тітка Раїна Соломорецька, котра підписала чималу частину величезної спадщини Гойських своїй дочці Доміцеллі, жінці князя Миколая Четвертинського. Опріч того, Раїна Соломорецька залишила частину великого спадку для монастиря св. Михаїла і академії в Гощі".

„Я, Ірина на Гощі княжна Миколаєва Соломорецька, каштелянова Смоленська, – читаємо у її заповіті, – оголошую цим моїм добровільним записом, про те знати повинні нині і завжди, що я, будучи спадкоємницею дідівщини маєтків, замку і міста Гощі, по особливій моїй до Господа Бога любові і для збільшення хвали Його святої, забезпечую сіє і записую волелюбному в Бога отцю Ігнатію Оксеновичу, ігумену і ректору Гощанського монастиря, всім ченцям релігії грецької і наступникам їх в послушництві святішого отця Патріярха Константинопольського, не бути в поєднанні з церквою Римською в монастирі Гощанському, мною заснованим в місті і передмісті Гощі, щоб там зручно і без всяких перепон аріяньских і всяких єресей Богослужіння віри грецької в монастирі і церкві, мною побудованих, вічно перебувало і науки в школах там від мене уфундованих розповсюджувались".

З подальшого тексту її запису бачимо, що княгиня зрікається права патронату над монастирем, викреслює його з-під управління Луцько-Острозьких владик, які могли перейти в унію, а безпосередньо підпорядковує Митрополитові Петрові Могилі і собору Київського Братського монастиря.

Раїна Соломорецька не тільки вибудувала храм св. Михайла, монастирські будівлі, в яких розмістилась філія-академія, а й подарувала ікону Божої Матері –„Заставську" (храм знаходився за ставами), до якої відбувались величаві прощі.

Першими ректорами в Гощі 1639 року був о. ігумен Ігнатій Оксенович-Старушевич, о. Інокентій Гізель. Саме ці отці розбудували святу обитель та академію в Гощі, яка проіснувала тут до 1672 року. При монастирі в Гощі діяла й Братська школа, тому в записі Раїни Соломорецької слово „школи" написано в множині, опріч академічної школи малось на увазі і братську.

Навчальний курс був тотожнім з курсом Києво-Братської колегії. Вчились сім або вісім років. При грецькій, слов'янській і польській мовах вивчали й латину, щоб бути освіченими як в справах громадських, так і при відповідях, що торкаються правил віри.

В замірах засновників і фундатора академії в Гощі, як і Києво-Могилянської колегії, цей заклад повинен бути не тільки школою наук вільних, а й благочестя, живим прикладом і взірцем правдивого українського православно-християнського життя, тобто бути і Духовним освітнім закладом. Більшість випускників ставали священослужителями, духовними провідниками рідної Церкви.

Академія в Гощі проводила й певну науково-видавничу працю – її ректори-ігумени були відомими богословами і полемістами, їх твори видавались в друкарнях по інших містах України. При вищій школі в Гощі була бібліотека, сліди якої ще простежувались в помонастирському храмі св. Михайла в середині XIX ст., а портрет фундаторки монастиря і академії княгині Раїни Соломорецької прикрашає й дотепер святиню, яку вона заснувала і своїм коштом вибудувала.

Академія-філія в Гощі відігравала важливу ролю в духовному, культурно-освітньому, науковому житті історичної Волині. В її стінах плекались духовні кадри для наших монастирів і храмів, борці за рідну Церкву і нашу душу.

* * *

Віднайшовши в архівних документах повідомлення про те, що до Другої світової війни портрет засновниці монастиря св. Михайла і академії при ньому, великої українки Раїни Соломорецької-Гойської знаходився в монастирській церкві, кілька разів впродовж 12 років вирушав я до містечка Гощі над Горинню в пошуках цієї історичної і мистецької перлини. Пригадую перші відвідини на початку 90-их років, коли настоятелем помонастирського храму св. Михайла, який і дотепер разом з монастирем перебуває в руках Російської Церкви, був о. Миколай Галій (старший). Сам родом з недалекого села Симонів, звідти ж родом і настоятелька відновленого Свято-Покровського монастиря Ірина. Вона нині керує великим монастирським господарством, а їй допомагають в тому 30 черниць і послушниць. Оглядаючи святиню, я побачив портрет засновниці академії княгині Раїни (Ірини) Соломорецької роботи невідомого автора.

Портрет Раїни Соломорецької (1639 р.).

Портрет вражав своїм високомистецьким рівнем, носив всі ознаки українського портретного живопису і, без сумніву, був написаний кимось з видатних художників – ченців зі святої обителі, заснованої українкою. Все це пригадав я собі, коли у червні нинішнього року вирушив в черговий раз в пошуках мистецької картини, яку в радянські часи жоден дослідник українського живопису не наважився б назвати.

Виявилося, що після моїх перших відвідин монастиря св. Михайла в Гощі 12 років тому портрет засновниці обителі зник. На запитання, куди подівся портрет, не могли дати відповіді ні в Рівненському краєзнавчому музеї, ні в епархії УПЦ Московського патріярхату.

Вирушив я до храму св. Михайла. Тут сталося багато змін: вимуровано фундамент під монастирські корпуси, завершено будівництво трапезної. В монасатирському храмі св. Михайла служить настоятель о. Микола Галій (молодший) – випускник Одеської духовної семінарії і студент Київської духовної академії УПЦ МП.

Розглядаю красу монументального твору волинських зодчих. Храм вражає довершеністю архітектурних ліній, мистецьким оздобленням. Є тут багатоярусний іконостас, створений волинськими мистцями художньої обробки деревини XVII ст., ліворуч – благодатна ікона Божої Матері. Вірні й дотепер називають цей образ „Заставський", бо був він за ставами у Василіянському монастирі.

Після Служби Божої знайомлюсь з молодим настоятелем, який дозволяє мені оглянути монастир і храм. В одному з покоїв я раптом бачу портрет княгині Раїни Соломорецької на стіні. Я його впізнав би серед тисячі інших портретів, бо багато моїх наукових думок і сподівань були всі ці роки біля нього. Знімаємо портрет зі стіни і я його фотографую, щоб показати видатну українку всьому православному світові. Великі і святі справи не здатна змити жодна течія віків.

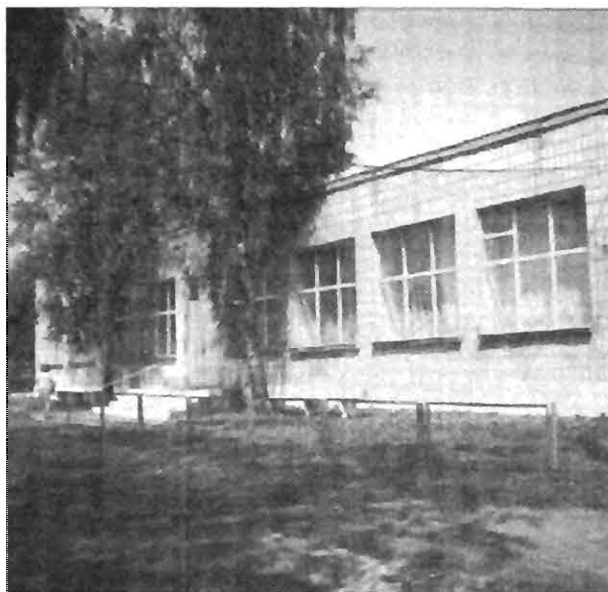
Від монастиря Покрови Божої Матері йду до православної церкви Київського Патріярхату. Громада вірних орендує під храм приміщення колишньої крамниці меблів за 100 грн. місячно.

Настоятелем української церкви св. Василія є о. Ігор Войтович – випускник Львівської духовної семінарії, старостою – депутат Рівненської обласної ради Валерій Бейлах. Він же й голова селищної ради. Православні віруючі будують новий храм: вже є проєкт, кошторис і дещо з будівельних матеріялів. Усі сповнені надії на появу нової святині на землі, яка попри усі незгоди зберегла пам'ять про Раїну Соломорецьку.

Володимир Рожко,
історик-архівіст, м. Луцьк

Храм св. Михаїла УПЦ Московського патріярхату.

Церква св. Василія УПЦ Київського патріярхату міститься в колишньому меблевому магазині.

СПОРТ

Бокс

11 серпня у Львові закінчився 7-ий чемпіонат Європи з боксу серед кадетів, у якому брали участь представники 25 країн. Турнір завершився повним тріюмфом українців. Збірна Росії у заключний день чемпіонату у повному складі покинула змагання, протестуючи таким чином проти необ'єктивного, на їх думку, суддівства.

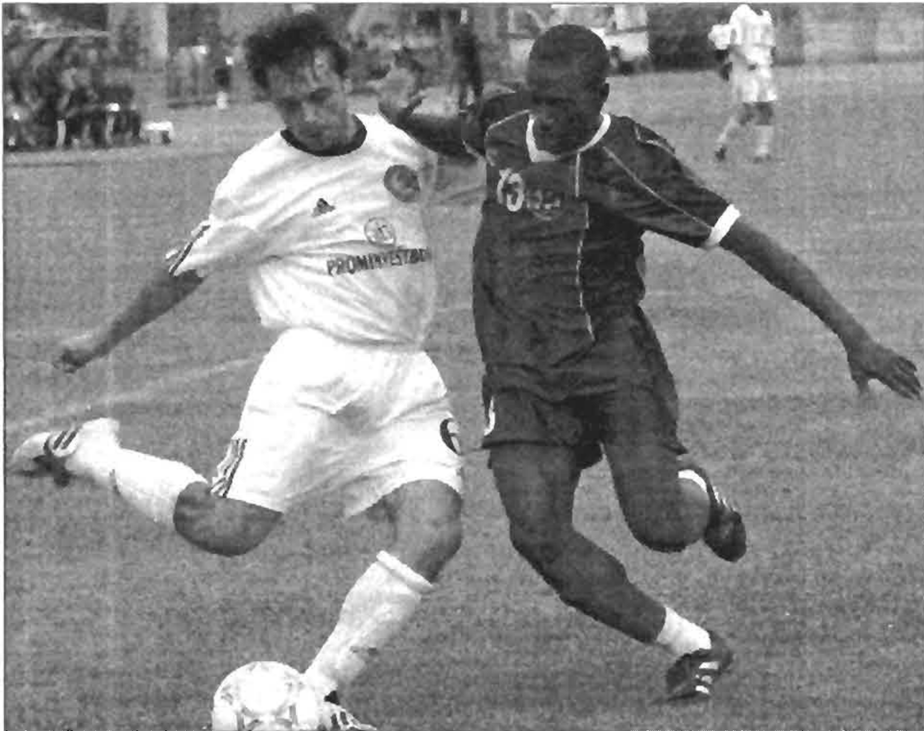
У першому поєдинку останнього дня росіянин Рустам Айба поступився Михайлу Сербаєву з Мелітополя. Такий підсумок бою став для росіян цілковитою несподіванкою, які вірили у перемогу свого співвітчизника. Поразку Дениса Бредіхіна від румуна Пала Бедака вони сприйняла як особисту зневагу й під час нагородження переможців забрали з постаменту пошани Рустама Айбу й демонстративно пішли до виходу. Перемоги здобули Артем Фатуєв, Олександер Підлубний, Марлен Шефіков, героєм чемпіонату став Сергій Дерев'янченко з Миколаєва, який легко подолав азербайджанця Бейлярова. Українські боксери здобули 9 нагород – 7 золотих, 1 срібну і 1 бронзову.

Легка атлетика

Збірна України з легкої атлетики посіла восьме командне місце на чемпіонаті Европи, що завершився 11 серпня у німецькому місті Мюнхені.

В останній день змагань золоту нагороду виборов стрибун у довжину Олексій Лукашевич, срібну – команда спринтерів в естафеті 4 х 100 метрів, яка встановила новий рекорд України, а бронзову – бігун Сергій Лебідь з бігу на 5 тисяч метрів. Загалом українська команда виборола на чемпіонаті 7 нагород – 2 золоті, 4 срібні та одну бронзову.

У турнірі не брала участи чемпіонка світу спринтерка Жанна Пінтусевич-Блок.

7 серпня у Єревані відбулась гра-відповідь другого кваліфікаційного кола Ліґи чемпіонів Европи між київським „Динамо" і єреванською командою „Пюник". Гра закінчилася з рахунком 2-2. У третьому кваліфікаційному колі Ліґи чемпіонів суперником „Динамо" буде чемпіон Болгарії – софійський клюб „Левські".

На фото: киянин Юрій Дмитрулін (ліворуч) бореться за м'яч з гравцем єреванського клюбу „Пюник" Алоу Траоре. *Фото УНІАН*

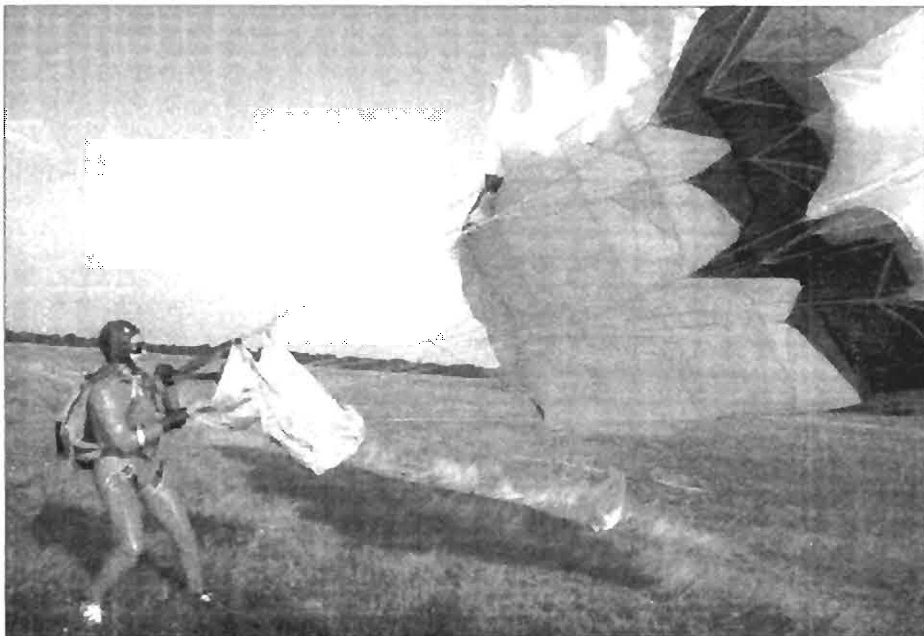
Парашутний спорт

Чемпіонат України з парашутного спорту відбувся у Харкові 8-11 серпня. У змаганнях не брали участи представники війська в зв'язку з трагічними подіями 27 липня на летовищі Скнилів у Львові.

На фото: майстер спорту Юрій Кириленко з Олександрії Кіровоградської обл., який має найбільшу кількість стрибків серед учасників чемпіонату (4827 стрибків) у небі (зліва) і в мить приземлення.

Фото УНІАН

Світлій пам'яті лікаря і патріота

В першу річницю смерти д-ра Мирослава Гнатюка

31 липня сповнився рік, як відійшов від нас у вічність заслужений лікар-патріот, колишній провідний член ОУН, згодом громадсько-політичний діяч та член-соліст багатьох українських хорів, св. п. д-р Мирослав Гнатюк.

Народився він 19 лютого 1917 року в Україні (Заліщики на Тернопільщині) у патріотичній родині Василя й Анастазії Гнатюків. Батько його був старшиною австрійської, а потім Української Галицької Армії і брав участь у визвольних змаганнях. Помер передчасно, на 32-му році життя, залишивши дружину з двома малими синами, Богданом і Мирославом. Мати подбала про виховання синів, дала їм вищу освіту: Богдан став інженером-професором, а Мирослав лікарем.

Покійний д-р Мирослав здобув середню освіту в Заліщиках та Коломиї. Медичні студії почав у Львові, а закінчив їх в Інсбруцькому університеті (Австрія) в 1947 році. Опісля практикував у німецькій лікарні, був лікарем УНРРА для втікачів у Нойштадті та керівником дитячого санаторію в Ґінтерцартені, Німеччина. Маючи гарний голос, належав до багатьох українських хорів в Україні та Австрії, а в грудні 1949 року як член хору „Ватра" переїхав з родиною до США. Тут відбув свою лікарську інтернатуру та три роки спеціялізації в загальній хірургії в шпиталі у Вільмінгтоні (Делевар). Потім ще три роки спеціялізації у психіятрії в Марльборо (Нью-Джерзі) та працював в Ратґерс-університеті, досліджуючи дію нових ліків проти депресії.

Склавши відповідні іспити, перейшов на приватну лікарську практику в Сенекавілі, Огайо, де успішно працював 22 роки, був двічі обраний президентом лікарської палати.

Св. п. д-р Гнатюк був членом кількох американських товариств та активним членом Українського Лікарського Т-ва (УКТПА), опублікував кілька науково-практичних праць.

Як справжній українець-патріот, брав активну участь у громадсько-політичному житті. Ще з гімназійних літ став активним членом ОУН, а потім студентським провідником ОУН. Під час медичних студій у Львові співав у студентському хорі „Бандурист" і в чоловічому хорі „Сурма", та в квартеті й октеті Львівського радіо.

На еміґрації в Австрії концертував з хором „Ватра" в Швайцарії, Німеччині та Австрії, був одним із засновників і солістом хору „Чайка" в Німеччині, а в Америці – членом-солістом хору „Кобзар" у Філядельфії, „Дніпра" в Едмонтоні, „Бурлаки" в Торонто, „Ватри" в Дітройті та інших.

У 1989 році д-р М. Гнатюк став членом і головою Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка в Дітройті, брав участь у святкуванні 100-річчя з дня народження Миколи Лисенка у Львові та 1000-річчя Хрещення України в Римі.

Закінчивши величаві святкування в Римі, Капеля бандуристів здійснила турне з концертами по найбільших містах України, що було великим щастям для покійного.

Д-р Гнатюк був щасливо одружений (1939 р.) з Анною Іванишин, з якою виховав трьох синів: Богдана, Юрія й Андрія, які пішли слідами батька і стали лікарями.

Подружжя Анна і Мирослав Гнатюки були великими любителями і колекціонерами українського мистецтва, так що їхня хата була подібна до музею. Крім цього, вони були щедрими жертводавцями на українські церковні й громадські цілі.

Хай патріотичне і творче життя д-ра М. Гнатюка буде добрим прикладом для його нащадків та для молодшого покоління лікарів тут, в діяспорі, та в Україні.

Д-р Павло Пундій

У „Свободі" ч. 31 з дня 2 серпня 2002 р. в клепсидрі

бл. п.

БОГДАНА ЯСІНСЬКОГО

пропущено слова „та родиною".

Має бути:

... Залишена в смутку сестра ЛІДІЯ з мужем КЕЛЛЕРОМ <u>та родиною.</u>

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ

В пам'ять друга

В першу річницю смерти д-ра Петра Ґоя

Нас війна здружила. В Еґері, в Чехії. Недалеко баварського кордону. Влітку 1944 року. Це був переходовий табір „юнаків", звідки юнацькі дороги стелилися на всі сторони окупованої німцями Европи. Наша дорога повела нас до Лінцу, Відня, а звідти – до баварського Фільсбібурґу. Тут нас школили на будівничих телеграфних ліній. І пороху воєнного ми не нюхали.

Мешкали ми в колишній броварні – Ашенбренер. Петрове ліжко було нагорі, моє – внизу. Петро був підприємчивий. Завжди приносив щось, чого ми, зголоднілі, прагнули. Я хоронив його від фрайтерського ока. Ґітару накривав коцом на його ліжку, щоб виглядало на Петра, і що він спить... І ще запам'яталося, як наш „цуг" відмовився співати німецьку пісню, а ми хотіли української – „Ми українські партизани". Нас підтягнули дисциплінували за те „карною муштрою" і погрожували кацетом. Але німецької ми таки не заспівали.

Відтак доля водила нас по баварських і австрійських Альпах, де ми на гірських узбіччях, невідомо для кого, проводили телеграфний зв'язок. Аж до „капітуляції" – складення наших „лопат" в австрійському „Zell-am-See", у травні 1945 року. Звідси ми пішли своїми дорогами назад до школи – Петро до Карльсфельду, а я – до Травнштайну.

Після цього ми зустрічалися на пластових і студентських з'їздах аж до виїзду за океан. Петро еміґрував до Америки, де продовжував студії і закінчив ступенем маґістра бібліотекарство в Колюмбійському університеті та доктора в Українському Вільному Університеті (1970). Працював бібліотекарем у міському коледжі Нью-Йорку, де теж викладав історію слов'янських народів. В УВУ він – професор, проректор і ректор (1992–93 р.).

Наша наступна зустріч була в 1988 році, в Мюнхені, на Конґресі тисячоліття християнства в Україні. Покійний говорив тоді про свої пляни оживити УВУ. Запрошував заанґажуватися там на літніх семестрах. В Петрові інтенції я повірив і погодився. В 1992 році ми брали участь у офіційному відкритті університету „Києво-Могилянська Академія" в Києві. Того ж літа несподівано Петро захворів і своїх плянів щодо УВУ не зреалізував. Я працював на літніх курсах УВУ між 1993–96 роками, й один рік – на позиції декана Філософічного факультету. І якраз у часі мого деканства (1995–96) я вповні усвідомив собі, яку важливу ролю в існуванні УВУ відіграє ньюйоркська інституція, без якої УВУ не міг б існувати. Ця роля Фундації стала критично важливою після розпаду СССР, коли німецький федеральний уряд в Бонні зліквідував міністерство національних меншин, і УВУ залишився з невеликою підтримкою Баварського уряду та приятелів УВУ в Німеччині.

Близько 60 щорічних стипендій для студентів з України, їх переїзд зі Львова до Мюнхену й повернення в Україну, оплата за навчання, медичне забезпечення, харчі, приміщення, „per diem" та гонорари для викладачів – були фінансовані Фундацією УВУ. В кожній кризовій ситуації під час року адміністрація УВУ зверталася за фінансовою допомогою до Нью-Йорку.

Фундація УВУ залишається найбільшим проєктом Петра, якому він, при допомозі своїх однодумців, а особливо завдяки відданій допомозі своєї дружини Лесі, віддав третину свого життя. І ця інституція стала наріжним каменем пам'ятника його освітнього і громадського труду.

Св. п. д-р Петро Ґой був людиною широких зацікавлень. Його вроджений неспокій завжди вів його в нові задуми. Легендарною залишилася його студійна програма для молоді „Стежками батьків по Европі". І всі проєкти, зв'язані з цією 11-літньою програмою, що знайомила народжених в Америці молодих студентів з европейськими культурними центрами та українськими осередками їх батьків. Було встановлено пропам'ятну плиту українським в'язням у німецькому концентраційному таборі в Дахав та таку ж таблицю Блаженній Еdiгні, внучці кн. Ярослава Мудрого, в селі Пух, біля Мюнхену.

До пізніших проєктів д-ра Ґоя належить створення архіву і бібліотеки української діяспори при Львівському університеті ім. І. Франка, фінансоване Фундацією і НТШ у Львові видання документів про знищення Лемківщини – „Дослідження Лемківщини" та іншої праці з польсько-українських конфліктів – „Акція Вісла", як також праці про акції НКВД проти українського населення „Масовий морд у Вінниці".В галузі бібліотекарства д-р П. Ґой зібрав і опублікував „Довідник слов'янських бібліотекарів США і Канади" та, у співавторстві, видав англійсько-еспанський та еспансько-англійський словник бібліотечних термінів, яким користуються студенти бібліотечних шкіл в Америці.

Покійний був ініціятором збірок коштів на видання педагогічної спадщини ім. Григорія Ващенка, на будову храму в Зарваниці, на закуп комп'ютерного обладнання для видавництва Львівського університету та багато інших.

Його відданій праці, як проректора й ректора УВУ, співзасновника й довголітнього голови Фундації УВУ в Нью-Йорку (1977–2001) та для відмічення діяльности д-ра Петра Гоя в українському громадсько-політичному житті, було присвячено, видану коштом Фундації УВУ, книгу „За тебе, свята Україно. Заліщицький повіт у визвольній боротьбі ОУН, УПА (2001)". Він теж був нагороджений медалями почесними грамотами.Це гідне відмічення, бо навколо добра своєї втраченої Батьківщини, навколо освіти та формування національної гідности нового покоління зосереджувався ввесь труд світлої пам'яті Петра Ґоя. Він належав до покоління, що формувало свій національний і громадський світогляд у розпалі трагічних подій в історії українського народу минулого століття. Покоління, що формувалося на українських землях, де національна свідомість і достоїнство ще не була вбита пацифікаціями, де діяло українське національне підпілля, що оформилось у збройний опір „червоним", „коричневим" та іншим зазіханням на ту землю та існування народу.Все це вчило дивитись поза себе – на „ми", а не „я". І це було природним для міжвоєнного й воєнного покоління. Ніхто з них не вважав цього „героїзмом", а звичайним людським обов'язком. Їх виховувала родина, середовище, патріотичні інтеліґентиучителі й атмосфера елементарної відваги ставати на захист своєї чести.

В мене залишилася велика повага до праці дорогого колеги, д-ра Петра Ґоя. І глибоке дружнє почування до його особи, до його завжди зосередженого, доброго і привітного ставлення до своїх колег і загалом до людей. Його присутність і його спілкування з людьми, забарвлене легким гумором, викликало довір'я до нього, як людини прямої, людини без фальшу, що бентежила циніків і хитрунів. Він для нас, його друзів, завжди таким залишиться.

Проф. Ярослав Розумний

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 10 серпня 2002 року відійшла у вічність на 92 році життя наша дорога ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

АННА КУЧМА

нар. в м. Підгайці, Україна

ПАНАХИДА відбулася в середу, 14 серпня 2002 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 15 серпня 2002 р. о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві свв. Володимира і Ольги в Чикаго. Тіло Покійної спочило на цвинтарі св. Миколая.

Залишені у глибокому смутку:

чоловік – ГРИГОРІЙ
син – ГРИГОРІЙ з дружиною ДАРІЄЮ
дочка – ЛЯЛЯ КУЧМА з чоловіком ЗЕНОНОМ БАБІЄМ
внуки – МАРКО і АДРІЯНА
сестра – ОЛЬГА ПИЛИП'ЯК з Торонто
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і в Україні

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з ріднею і приятелями, що 10 серпня 2002 р. несподівано відійшла у вічність, проживши 78 років, моя найдорожча ДРУЖИНА

бл. п.

ОЛЬГА з МАТРАЛІВ ГІРНА

ПАНАХИДА ВІДБУЛАСЯ у вівторок, 13 серпня 2002 р. о год. 7:30 веч. в Duchynski Funeral Home, Yonkers.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 14-го серпня о год., 10-ій ранку, в церкві св. Михаїла в Йонкерсі.

Тлінні останки спочили на українському цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

У глибокому смутку:

муж – ІВАН
пасерб – ІГОР з ріднею
і рідня в Україні.

Вічна Їй пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що 23 липня 2002 р. відійшов у вічність на 90 році життя наш найдорожчий ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

МИКОЛА ЯВОРСЬКИЙ

нар. в селі Лімна, повіт Турка, Україна.
Вдівець по покійній Александрі Яворській, батько покійного Михайла Яворського, який загинув у В'єтнамі.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26 липня 2002 р. в українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла в Менвіл, Н.Дж. Тіло Покійного поховане на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

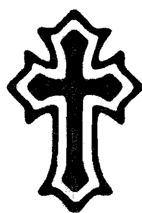
У смутку залишилися:

доньки – КАТЕРИНА
– СОНЯ з чоловіком ЧАРЛІ БАЛЕН
– ОЛЯ з чоловіком ФРЕДОМ ҐЕТЦ
внуки – МИХАЙЛО, СТЕФАН, АДАМ, ХРИСТИНА
правнучка – ДИЛЕН-АЛЕКСА
та ближча і дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

У 4О-ий ДЕНЬ СМЕРТИ
в суботу, 31 серпня 2002 р., о год. 8:30 ранку
відбудеться
СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в церкві св. Архистратига Михаїла, 1700 Brooks Blvd., Manville, NJ.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Ділимося сумною вісткою з друзями та близькими, що в суботу, 10 серпня 2002 року Божого, на 76 році життя відійшла у засвіти наша дорога ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ

бл. п.

ВІРА МАЗЯР

з дому ТАРНАВСЬКА

15 червня 1927 р. – 10 серпня 2002 р.
Нар. в м. Чорткові на Тернопільщині.

Довголітня членкиня Союзу Українок Америки, колишня голова відділу в Ґлен Спей, Н.Й.

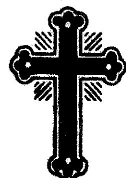
У невимовному смутку та жалю залишені:

чоловік – ВОЛОДИМИР
доньки – ЛЮБА
– НАДЯ з чоловіком РОМАНОМ
син – ЛЕСЬ з дружиною ОКСАНОЮ
внуки – ОРЕСТ та ОКСАНА ЗАБІГАЧ
братова – АННА ТАРНАВСЬКА
братанник – ЮРКО ТАРНАВСЬКИЙ з родиною
братанниця – ГАЛИНА КОНТІЧЧІО з родиною
свахи – АННА ЗАБІГАЧ
– ЛЮДМИЛА СНОВИДОВИЧ

ПАНАХИДА ВІДБУЛАСЯ 12 серпня 2002 р. в похоронному заведенні Gray-Parker Funeral Home в Порт Джервіс, Н.Й.

ПОХОРОН – 13 серпня 2002 р. з церкви свв. Володимира і Ольги на місцевому цвинтарі в Ґлен Спей, Н. Й.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 7 червня 2002 р. після короткої недуги відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

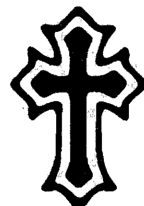
РОМАН БОДНАР – „САГАЙДАЧНИЙ"

нар. 7 квітня 1921 р. в с. Смереків, Жовква.

Покійний залишив у глибокому смутку:

дружину – АННУ
дочку – МАРТУ з чоловіком
та ближчу і дальшу родину.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями, знайомими і громадянством, що 4 серпня 2002 р. відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА і ТЕТА

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ДЕМКІВ

з дому МУДРИК

нар. 1932 р. у Львові.

ПАРАСТАСИ були відслужені у вівторок, 6 і в середу, 7 серпня 2002 р. в похоронному заведенні Кардинала в Торонто, Канада.

Похорон відбувся в четвер, 8 серпня 2002 р. з української католицької церкви Пресвятої Євхаристії на цвинтар Проспект.

Покійна залишила в глибокому смутку:

чоловіка – ЮРІЯ
племінників – ЕРАСТА МРИЦА
– РОМУ МРИЦ з чоловіком ЕРИКОМ
та ближчу і дальшу родину в Канаді, Америці, Бразилії і Україні.

Вічна Їй пам'ять!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого МУЖА і БАТЬКА

бл. п.

БОГДАНА ЯСІНСЬКОГО

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

будуть відслужені

5 вересня 2002 року Божого у:

церкві святої Покрови в Княгинині, Івано-Франківськ;
каплиці на Аскольдовій Могилі в Києві;
святій Тройці в Силвер Спрінг, Мд., о год. 7-ій веч.
Після поминальної відправи відбудуться Поминки
в церковній залі.

Про молитви за упокій душі покійного Богдана просять:

дружина – ТЕТЯНА
діти – ІРИНА з мужем КЕННЕТОМ
– РОМАН з дружиною ХРИСТЕЮ
– МАРТА з мужем ІВАНОМ

УКРАЇНСЬКЕ БІБЛІОТЕЧНЕ ТОВАРИСТВО АМЕРИКИ
ділиться сумною вісткою з українською громадою,
зокрема з українськими бібліотекарями і бібліографами,
що 27 липня, 2002 р. помер в Україні

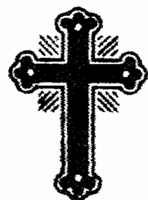
бл. п.

БОГДАН ЯСІНСЬКИЙ

довголітній член керівних органів і голова Товариства.

Родині Покійного висловлює щирі співчуття

УПРАВА УБТА

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 12 серпня 2002 р., несподівано відійшов у вічність, проживши 52 роки, наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, СИН, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

БОГДАН ПЕТРО ДУТКА

ПАНАХИДА відбулася у четвер, 15 серпня 2002 р. в H.B. Humiston Funeral Home, Kerhonkson, NY.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ 16 серпня 2002 р. в українській католицькій церкві Пресвятої Трійці, в Кергонксоні, Н.Й, а відтак на цвинтар Pine Bush, Kerhonkson, NY.

В глибокому смутку залишилися:

дружина – ОЛЕКСАНДРА (з дому ЛЯЛЯ КОСТЕК)
батьки – ВОЛОДИМИР і СТЕФАНІЯ
сестри – СЯНЯ ГИЧКАК
– ОЛЯ РОКИЦЬКА
БРАТИ – ЄВГЕН з дружиною ЕВЕЛИН
– АНДРІЙ з дружиною МАРІЙКОЮ
та ближча і дальша родина в Америці і в Україні

Вічна Йому пам'ять!

Засумуй, трембіто!

Управа Відділу Української Стрілецької Громади у Судбурах, Онт., ділиться сумною вісткою з рідними, побратимами, друзями та знайомими, що 22 липня 2002 р., на 80-му році життя, відійшов у засвіти голова управи УСГ

бл. п.

ВОЛОДИМИР ЗАЦЕРКОВНИЙ

Володимир Зацерковний народився 24 лютого 1922 р. в селі Ясенів. На шістнадцятому році життя сестра Марія ввела Володимира до ОУН, а три роки пізніше він присягнув на вірність народу, став карним членом ОУН. Після початку війни між СССР і Німеччиною ОУН направило Володимира на Волинь, там він перейшов військовий вишкіл, познайомився із методами підпільної боротьби. В 1943 році у Львові було проголошено створення української Дивізії, до якої вступив Покійний. У боях Володимир був ранений і потрапив на лікування до Німеччини. У травні 1945 року Червоний Хрест завіз його до табору переміщених осіб. Там він працював у театрі Йосипа Гірняка до листопада 1947 року, коли виїхав до Канади. В. Зацерковний вирішив залишитись у Судбурах, де став членом наймолодшої Братньої Організації МУН, членом українських споживчої та кредитової кооператив, які невдовзі очолив. Його вибрали також головою відділу МУН. У 1956 році члени відділу Українського Народного Союзу у Судбурах вибрали В. Зацерковного секретарем 439 Відділу. На цьому становищі він залишався до своєї смерти. Дев'ять разів Володимира вибирали делегатом Конвенцій УНС. 30 вересня 1952 р. Володимир узяв шлюб з Анною, яка народила йому синів Степана, Ореста і дочку Лесю. У 2001 р. Володимир почав хворіти. Недуга виявилась невиліковною.

Похоронні відправи відслужили о. Мартин Балаґуш і парох о. Теодор Прийма.

Тіло покійного Володимира поховали на цвинтарі „Сивик". Від родини, побратимів та друзів прощав на вічний спочинок О. Торищак, о. Прийма висипав на домовину землю, яку привіз Володимир зі свого подвір'я в Україні. Учасників запрошено на традиційну тризну, яка відбулася згідно з бажанням покійного Володимира у домі Філії Українського Національного Об'єднання.

Співчуття вдові, синам, дочці, внукам і рідним висловили від ГУ УСГ у Торонто – Кость Баюс, від УНС – скарбник місцевого відділу Володимир Білий, Директор УНС на Канаду – Альберт Качковський, від УНО – секретар управи В. Білий, від ОУК – Соня Гуцал, від членів Української Кредитової Спілки – голова дирекції Іван Білинський, від сусідів – Ґеня Домінік.

Осип Торищак поділився споминами про Покійного. Син Орест від імені родини висловив подяки: Всечесним отцям за всі похоронні відправи, п. Давидяку за допомогу, о. Т. Приймі у Панахиді та Богослужбі, керівникові похоронного заведення Джері Логін за професійну обслугу, родинному лікареві Данилові Кравчукові за опіку, тілоносителям, сусідові й другові Володимирові Білому за організування традиційної трапези, Анні Скоратко за її приготування і всім помічникам, за квіти, писані й висловлені співчуття.

Пам'ять Володимира Зацерковного завжди буде у нашій громаді.

Секретар Відділу УСГ в Судбурах,
Осип Торищак

Зі смутком повідомляємо, що 19 липня 2002 р. відійшла
у вічність наша найдорожча МАМА

бл. п.

АННА ГОРПЕНЮК

нар. 24 грудня 1918 р. в Бродах, Україна

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 28 вересня 2002 р. в Mt. Olivet Cemetery, в Дітройті, Миш.

В 40 ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

28 серпня 2002 р., о год. 7-ій ранку

відбудеться

ПАНАХИДА

**в церкві Непорочного Зачаття, в Дітройті, Миш.;
в українській католицькій церкві Непорочного Зачаття,
в Сан Франціско, Каліф., 8 вересня 2002 р.**

Син, д-р АНДРІЙ ГОРПЕНЮК з дружиною ТОНІ

Ділимося сумною вісткою з друзями та знайомими,
що 5 серпня 2002 р. по короткій, тяжкій недузі, відійшов у вічність
на 82-му році життя в Караганді мій найдорожчий БРАТ

бл. п.

ПЕТРО БУРТИК

Колишній член ОУН УПА, довголітній в'язень концтаборів Воркути і Карлагу. Після амнестії, з підірваним здоров'ям, дозволено йому поселитись в Караганді доживати віку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись у вівторок, 6 серпня 2002 р. з української греко-католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці в Караганді.

Залишені у глибокому смутку:

дочки – ОРИСЯ з родиною
– НАДЯ
невістка – АННА з родиною
син – ДМИТРО з родиною
брат – ІВАН БУРТИК з родиною в Америці
та ближча і дальша родина в Україні і в Казахстані.

Вічна Йому пам'ять!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ ЧИ КУПИТИ ХАТУ?
Зверніться до
ВАСИЛЯ КАВАЦЮКА
(908) 790-9240
або
(908) 265-7618
Exit Realty

ЮРІЙ ЛАЗІРКО
Професійний продавець забезпечення УНС
IOURI LAZIRKO
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
5 Brannon Ct., Clifton, NJ 07013
tel.: 973 881-1291
E-mail: iouri_uke@hotmail.com

ОСИП ГАВРИЛЮК
Професійний продавець забезпечення УНС
JOSEPH HAWRYLUK
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
79 Southridge Drive
West Seneca, NY 14224-4442
Tel.: 716 674-5185 • Fax: 716 675-2238

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
PALLADA International
ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

„АПОН" ВІДЕО
КОМПАКТ-ДИСКИ з України
VHS-$25, CDS-$12, CASS. – $7
АПОН -7803 Галичина. – Пісні, танці, історія.
АПОН -7804 Сину Ангел мій + компакт-диск 2605
10 Річниця Незалежности України
АПОН -2001 Військова парада на Хрещатику
АПОН -2002 Концерт в палаці „Україна" у Києві.
СОФІЯ РОТАРУ· компакт-диск АПОН-2669 і касета.
APON RECORD COMPANY
P. O. Box 3082, Long Island City, NY 11103.
Tel.: (718) 721-5599
Переробляємо відео з европейської системи на американську і навпаки. Ціна $20+$5 пересилка.

МИХАЙЛО П. ГРИЦАК
адвокат
З КРИМІНАЛЬНИХ І ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ, ЯК ТАКОЖ КОМПІЮТЕРСЬКОГО ПРАВА
Член адвокатської палати в Н. Дж., Н.Й., Конн., Вашінгтоні.
316 Lenox Ave., Westfield, NJ 07090
Tel.: (908)789-1870;

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 2002 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

PROSTHODONTIST
д-р ОЛЕКСАНДЕР КМЕТА
косметика зубів, загальне лікування, „Implants".
5E. 19th Street, 5th Floor, New York, NY 10003
Tel.: (914) 522-2558
Fax: (914) 963-9701
Доктор говорить по українськи

ECONOMY AIRFARES
FREGATA TRAVEL
Львів/Одеса
799 дол.+tax (round trip)
480 дол.+tax (one way)
Київ
659 дол.+tax (round trip)
425 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply
250 West 57 Street, #1211
New York, NY 10107
Tel.: 212-541-5707 • Fax: 212-262-3220

Calls to UKRAINE
16.9 ¢/min
Any time
Great domestic rates. Great rates to other countries. We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 13.3 c/min.
For info call Long Distance POST:
1-800-449-0445
WWW.LDPOST.COM

KOZAK CONSTRUCTION CO
Різні види ремонтів: паркети, кафлі, „sheetrock", малювання.
Тел.: (201) 437-3227
(646) 279-1910

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ "СВОБОДУ"! НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ДІЯСПОРІ
Передплата на рік лише 55 дол.

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати - тільки з фірмою КАРПАТИ!

KARPATY

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ протягом 2-7 днів

НАЙКРАЩІ ЦІНИ НА КВИТКИ

Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно.
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?

Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Европи американські доляри

ПЕРЕСИЛКА ПАЧОК

НА ВСІ АВІАЛІНІЇ СВІТУ!

Запрошення до Канади та США

Візи до України, Польщі та Росії

Достава тракторів, автомобілів, побутової техніки та електроніки

ДОСТАВА ХАРЧОВИХ ПАЧОК З КАТАЛОГУ

Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді

ВІДПОЧИНОК на відомих курортах

На всі замовлення Ви отримаєте поквітовання від Ваших близьких

Телефонуйте до нас, щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario,
Canada M6S 2Y4

Tel. (416) 761-9105 1-800-265-7189 Fax (416) 761-1662

E-mail: nsemczys@aol.com
www.karpaty.on.ca